

ONTWERP

Beleids- en begrotingstoelichting

Energie en Klimaat

Begroting 2027

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER	3
1. ISE ENERGIE	4
SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen	4
SD2: De energie-efficiëntie van ondernemingen verbeteren	10
SD 3: Zorgen voor een versnelde uitbouw van de duurzame energieproductie	11
SD 4: Onze energiemarkt en onze energiesystemen slimmer, toekomstbestendig en ten bate van de consument maken.....	14
SD 5: De betaalbaarheid van energie bewaken en de prijsverhouding elektriciteit-fossiele brandstoffen corrigeren	17
SD 6 Het versterken van het sociaal energie- en klimaatbeleid	19
SD 7: Zorgen voor een effectieve en daadkrachtige handhaving	20
2. ISE: KLIMAAT	21
SD 3. Optimaliseren werking en beheer Vlaams Klimaatfonds	26
II. Prestatie indicatoren	27
1.1. Prestatie indicator ESR-broeikasgasemissies	27
1.2. Prestatie indicator 'Monitoringspad EPC-labels'	27
1.3. Prestatie indicator 'Totale energieverbruik per sector'	28
1.4. Prestatie-indicator 'productie hernieuwbare energie'	28
III. BUDGETTAIR KADER: VLAAMSE GEMEENSCHAP	30
IV. BUDGETTAIR KADER: dab'S EN RECHTSPERSONEN	60
1.1. Vlaams energiebedrijf (VEB)	60
V. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	61
ISE Klimaat.....	61
ISE Energie	63

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

De gevolgen van de wereldwijde klimaatverandering zijn ook in Vlaanderen steeds meer voelbaar. Daarom blijven we in 2027 inzetten op de vermindering van onze afhankelijkheid van geïmporteerde fossiele brandstoffen, de uitbouw van hernieuwbare energie en het garanderen van een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening.

We richten de beschikbare middelen op maatregelen met de grootste klimaat- en maatschappelijke impact, met bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen. Het Sociaal Klimaatfonds, de energietaxshift en gerichte steun voor renovatie en warmtepompen maken de transitie betaalbaar en verminderen onze afhankelijkheid van de import van energie. We werken aan een energiezuinig, emissievrij en hittebestendig gebouwenbestand tegen 2050.

Geïntegreerde woon- en energieloketten, versterkte Energiehuizen, gerichte Mijn VerbouwPremies en Mijn VerbouwLeningen en collectieve renovatieprojecten ondersteunen gezinnen. Tegelijk vereenvoudigen we de EPB- en EPC-kaders.

We verhogen het aandeel zonne-energie, windenergie en groene warmte. We blijven investeren in ons elektriciteitsnet, beheersen netcongestie en versterken de flexibiliteit van ons elektriciteitssysteem. Tot slot starten we met de opmaak van een Vlaams Energie- en Klimaatplan 2031-2040, als Vlaamse bijdrage aan het nieuwe Belgische en Europese beleidskader rond energie en klimaat.

DOELSTELLINGEN

1. ISE ENERGIE

SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen

OD 1.1: Normerend en regelgevend kader voor energiezuinig en fossielvrij gebouwenpark implementeren

In het kader van de opmaak van het Gebouwenrenovatieplan 2050, zal ik nagaan of en welke bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn om de Europese doelstelling van een emissievrij gebouwenbestand tegen 2050 te realiseren.

Naast deze doelstelling van een emissievrij gebouwenbestand tegen 2050 voorzien we als tussenstap de ambitie om de Vlaamse woningen warmtepompklaar te hebben tegen 2040. Dit streefdoel past ook binnen de beleidsambitie om ons Vlaams gebouwenbestand meer hittebestendig te maken.

In 2027 geef ik verdere uitvoering aan mijn voornemen om de woon- en energieloketten te integreren (zie OD 1.4). Zo verzekeren we dat er bij de adviesverlening en de begeleiding aan de burger steeds vanuit een totaalperspectief (woningkwaliteit – energie) gehandeld wordt. Burgers kunnen met hun vragen op één plek terecht wat zorgt voor een geoptimaliseerde dienstverlening. Tegelijk wordt voorzien in een versterkt financieel kader voor de Energiehuizen waardoor ze via collectieve renovatie-acties kunnen bijdragen tot een verhoging van de renovatiegraad in Vlaanderen. Lokale besturen worden daarbij aangemoedigd om mee te investeren in een sterk lokaal partnerschap met hun Energiehuis.

Naast adviesverlening via het Energiehuis, kunnen gezinnen met beperktere financieringsmogelijkheden beroep doen op de Mijn VerbouwLening (zie OD 1.2). De Mijn VerbouwPremie biedt dan weer verdere inkomensselectieve ondersteuning voor energetische renovatiewerken voor de laagste- en middeninkomens (zie OD 1.2). Tegelijkertijd behouden we de premies voor alle gezinnen voor warmtepompen en warmtepompboilers.

Appartementsgebouwen vormen een belangrijke focusgroep voor collectieve renovaties (zie OD 1.4). Voor appartementsgebouwen wordt de financiële tegemoetkoming voor de opmaak van een renovatiemasterplan verdergezet en verbreed. De Mijn VerbouwLening voor VME's wordt met ingang vanaf 2027 geoptimaliseerd en versterkt door het maximum te ontfangen bedrag op te trekken en de huidige lijst met toegestane werken uit te breiden. Ook de Mijn VerbouwBegeleiding voor VME's wordt gecontinueerd. Ook publieke gebouwen spelen een belangrijke voorbeeldrol. Zij worden aangezet om een jaarlijkse energiebesparing te realiseren.

Tot slot wordt in 2027 verder uitvoering gegeven aan het vereenvoudigingstraject van de residentiële EPB- en EPC beleidskaders om te komen tot 1 geïntegreerd instrument dat zorgt voor meer transparantie, minder administratieve lasten en een eenvoudiger proces voor burgers en professionals (zie OD 1.5). Op korte termijn wordt een aanpassing doorgevoerd aan de primaire energiefactor (PEF) voor elektriciteit. Een verlaging van de PEF voor elektriciteit zorgt ervoor dat de energiebesparing die een warmtepomp realiseert beter wordt gehonoreerd. Het effect van de warmtepomp op de energiescore zal verbeteren en hierdoor zullen investeerders in warmtepompen sneller een gunstiger energieprestatielabel krijgen met positieve impact op de vastgoedwaarde.

Wat publieke gebouwen betreft, legt de Energie-efficiëntierichtlijn in artikel 5 aan lidstaten de verplichting op om ervoor te zorgen dat overheidsinstanties jaarlijks een minimale energiebesparing van 1,9% realiseren op hun totaal finaal energieverbruik ten opzichte van 2021. Daarnaast legt de EED in artikel 6 op dat jaarlijks minstens 3% van de totale bruikbare vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die in eigendom zijn van overheidsinstanties moet worden gerenoveerd om minstens bijna energieneutraal of emissievrij te zijn. Vlaanderen heeft hierbij voor de alternatieve benadering gekozen, waarbij er jaarlijks een energiebesparing wordt gerealiseerd die minstens gelijk is aan de besparing die gerealiseerd zou worden door 3% van de bruikbare vloeroppervlakte te renoveren naar bijna-energie-neutraal of emissievrij niveau. Aanvullend moeten aanbestedende overheden en diensten zich bij aankoop of huur van gebouwen houden aan minimale energieprestatie-eisen die overeenkomen met het bijna-energie-neutraal niveau.

In 2027 wordt ingezet op de operationalisering en uitvoering van de Vlaamse omzetting van deze verplichtingen zodat aan overheidsinstanties de nodige tools ter beschikking worden gesteld om deze verplichtingen na te komen en op te volgen. Er wordt verder ingezet op de uitvoering van de opendataverplichting voor openbare besturen, waar tegen 31 maart 2027 de openbare besturen een actualisatie van hun gegevens moeten doen voor de periode 2021-2025.

Het Vlaams Energiebedrijf (VEB) ondersteunt de publieke sector bij duurzaam energiebeheer. Als aankoopcentrale levert VEB groene elektriciteit en aardgas aan publieke organisaties. Daarnaast faciliteert VEB via raamcontracten energiebesparende maatregelen, waaronder energiescans, zonnepanelen, isolatie- en renovatieprojecten. VEB beheert ook de energie-databank TERRA, die inzicht biedt in het energieverbruik en de kenmerken van het publieke gebouwenpatrimonium. Tot slot beheert het VEB ook de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds die aan de zorgsector zijn toegewezen voor de ondersteuning van diepgaande renovaties naar OEP-model en aan het Gemeenschapsonderwijs (GO!) voor de renovatie van de buitenschil.

OD 1.2: Gepaste financiële ondersteuning voorzien als hefboom voor een energiezuinig en fossielvrij gebouwenpark

- **Mijn VerbouwPremie**

Voor aanvragen vanaf 1 maart 2026 werden aanpassingen aangebracht aan de Mijn VerbouwPremie: de beschikbare middelen worden maximaal ingezet om gezinnen met een lager inkomen (doelgroep 3 en 4) en verhuurders die hun woning verhuren via een woonmaatschappij financieel te ondersteunen. Met het oog op de defossilisering van onze woningen worden de Mijn Verbouwpremies voor warmtepompen en warmtepompboilers voorzien voor alle doelgroepen. In de loop van 2027 zal een evaluatie worden uitgevoerd van de premie voor warmtepompen en warmtepompboilers uit doelgroep 1 en 2, waarbij de businesscase van de warmtepomp wordt geëvalueerd in het licht van onder meer de impact van de invoering van voorziene inwerkingtreding van de Vlaamse energietaxshift (zie SD 5).

Voor werken aan de gemeenschappelijke delen in een appartementsgebouw is er de collectieve premie. Zo kan de premie bijvoorbeeld gebruikt worden voor een collectieve warmtepomp of investeringen in de renovatie van het gemeenschappelijke dak. Daarbovenop kunnen eigenaar-bewoners uit inkomensdoelgroep 3 en 4 en de verhuurder die de woning verhuurt via een woonmaatschappij beroep doen op de aanvullende premie.

In 2026 werd het regelgevend traject opgestart om de Mijn VerbouwPremie voor verhuurders uit te breiden. Verhuurders die verhuren onder bepaalde voorwaarden (max. huurprijs, conformiteitsattest, verhuring van minstens drie jaar) zullen ook recht hebben op een premie voor alle categorieën van werken. Verhuurders die verhuren aan een woonmaatschappij zullen een bonus van 10% ontvangen bovenop het huidige premiepercentage. Deze uitbreiding kadert in het Sociaal Klimaatplan en heeft tot doel de kwaliteit en energiezuinigheid van private en sociale huurwoningen te verbeteren, waardoor de energiefactuur van huurders verlaagd kan worden.

De middelen voor de Mijn VerbouwPremie zijn zowel voorzien op de reguliere kredieten (QE0-1QEB2KN-WT) als op het Energiefonds (QE0-1QEB4KG-WT).

- **Mijn VerbouwLening**

De Mijn VerbouwLening werd vanaf 1 januari 2026 versterkt door een getrapte rentekorting te koppelen aan het inkomen van de aanvrager. Voor doelgroepen 3 en 4 werd een getrapte hogere rentekorting voorzien. Ook verhuurders die verhuren aan ofwel een woonmaatschappij (met oog op sociale onderverhuring) of aan een particuliere huurder (onder bepaalde voorwaarden) genieten de meest gunstige rentekorting. Ook voor hen is Mijn VerbouwLening immers een belangrijk instrument om te kunnen participeren aan de energie- en klimaattransitie.

Een Mijn VerbouwLening is een belangrijke ondersteuning voor VME's om hun renovatietraject te plannen en te financieren. De Mijn VerbouwLening voor VME's wordt met ingang vanaf 2027 dan ook geoptimaliseerd en versterkt. Voor een Mijn VerbouwLening voor VME's geldt op vandaag een maximum te ontfemen bedrag van 60.000 euro vermeerderd met 25.000 euro per wooneenheid in het appartementsgebouw waarvoor de Mijn VerbouwLening wordt aangevraagd. Om tegemoet te komen aan de gestegen kostprijs waarmee energetische renovaties van de gemene delen van een appartementsgebouw gepaard gaan, wordt het maximaal te ontfemen bedrag opgetrokken naar 60.000 euro + 40.000 euro per wooneenheid in het appartementsgebouw waarvoor de Mijn VerbouwLening wordt aangevraagd. Dit ligt onder andere meer in lijn met de complexiteit die aanwezig is bij appartementsgebouwen. De huidige lijst met toegestane werken wordt uitgebreid met werken aan de gemene delen van appartementsgebouwen die samenhangen met de energetische ingrepen. Verder wordt ook de optie geboden om de standaard opnametermijn te verlengen met 1 of 2 jaar, en kan een VME in de loop van een langdurig renovatietraject meerdere (maximaal 3) Mijn VerbouwLeningen afsluiten.

In de begroting 2027 wordt de machtiging voor de MVL in overeenstemming gebracht met de reële uitvoering voorzien voor 2026. Op die manier wordt een leningenbudget voorzien van 313,5 miljoen euro (zie ook begrotingsartikel QE0-1QEB2KB-PA).

- **Optimalisatie Noodkooplening**

Sommige eigenaars hebben, bij gebrek aan een betaalbaar alternatief op de private huurmarkt, een kwalitatief minderwaardige woning aangekocht, zonder over de middelen te beschikken om de woning conform te maken aan de minimale woningkwaliteitsnormen. Voor dergelijke eigenaars werd het Noodkoopfonds ontwikkeld. Noodkopers vormen een belangrijke doelgroep in de strijd tegen energiearmoede en het inzetten op een sociaal rechtvaardige klimaattransitie.

In het kader van het Noodkoopfonds kunnen OCMW's projectvoorstellen indienen, gericht op de renovatie en een intensieve, sociale en bouwtechnische begeleiding van noodkopers. Bij goedkeuring krijgt het OCMW een kredietlijn toegekend waarmee noodkoopleningen kunnen worden verstrekt, alsook een werkingsvergoeding van 9.000 euro per noodkoopwoning die gerenoveerd wordt. De noodkooplening is een renteloze bulletlening van maximaal 50.000 euro, waarbij het geleende bedrag pas bij een eigendomsoverdracht van de woning wordt terugbetaald of na een termijn van 20 jaar, gespreid over 25 jaar. De noodkooplening biedt aldus een antwoord op de gekende behoefte bij preciaire gezinnen aan prefinanciering.

De noodkooplening die door de OCMW's aan de noodkopers wordt verstrekt, wil ik verder optimaliseren in de loop van 2027.

OD 1.3: De renovatiegraad verhogen via sensibilisering en begeleiding

- **Informatie, advies en begeleiding via geïntegreerde woon- en energieloketten**

Burgers kunnen bij de Energiehuizen in heel Vlaanderen terecht voor informatie, advies en begeleiding voor al hun vragen in verband met energie en energetische renovaties, en voor de toekenning van een Mijn VerbouwLening. De Energiehuizen voorzien daartoe in elke gemeente een loketwerking. In lijn met de Europese regelgeving moeten de Energiehuizen verder evolueren naar volwaardige "one-stop-shops", die burgers doorheen de hele klantenreis ondersteunen, en waar de matching van de vraag naar renovatie en de uitvoering door aannemers wordt gefaciliteerd. Vanuit het woonbeleid krijgen lokale besturen de opdracht om burgers met vragen over wonen te informeren, te adviseren en te begeleiden, onder meer door in elke gemeente een laagdrempelig woonloket aan te bieden.

In 2027 geef ik verdere uitvoering aan mijn voornemen om de woon- en energieloketten te integreren. Zo verzekeren we dat er bij de adviesverlening en de begeleiding aan de burger steeds vanuit een totaalperspectief (woningkwaliteit – energie) gehandeld wordt. We bieden ook een betere dienstverlening aan de burger die met al zijn vragen op één plek terecht kan. De bedoeling is dat het loket in de eigen gemeente een laagdrempelig eerste aanspreekpunt is voor burgers die vragen hebben over wonen en/of energie.

Via beslissing van de Vlaamse Regering van 18 september 2026 werden de kernprincipes voor deze integratie van de woon- en energieloketten vanaf 2028 definitief goedgekeurd, met een duidelijke taakverdeling voor de betrokken actoren en een afgestemde financiering voor de dienstverlening. Zo zal de gemeente minstens instaan voor informatievoorziening en doorverwijzing van de burger naar de juiste partner, terwijl de IGS-projecten Lokaal Woonbeleid en de Energiehuizen instaan voor de advies- en begeleidingstaken rond respectievelijk wonen en energie. De Energiehuizen staan ook in voor de professionele omkadering van deze loketten, onder andere door opleidingen voor het loketpersoneel aan te bieden.

Tegelijk werd ook een versterkt financieel kader goedgekeurd, dat vanaf 1 januari 2027 in werking treedt. Concreet worden de vergoedingen die de energiehuizen ontvangen voor de uitvoering van de hen opgelegde taken met 4.953 keuro verhoogd t.o.v. 2026, en verlengd

tot 2031. Deze budgetten worden voorzien vanuit de enveloppe voor collectieve renovatie (zie ook begrotingsartikel QE0-1QEB4KE-WT). Zo versterk ik de capaciteit bij de energiehuizen om burgers bij te staan met advies en begeleiding en stel ik hen in staat om via collectieve renovatie-acties bij te dragen tot een verhoging van de renovatiegraad in Vlaanderen. Ik voer daarbij een model in waarbij lokale besturen worden aangemoedigd om mee te investeren in een sterk lokaal partnerschap met hun Energiehuis. Gemeenten die extra personeelsinzet of middelen voorzien bovenop hun basisopdracht, kunnen voortaan rekenen op een extra ondersteuning ("een bonus dienstenbudget"), waarmee ze samen met het energiehuis kunnen inzetten op lokale collectieve renovatie-acties. Zo ontstaat een hefboomeffect waarbij Vlaamse en lokale middelen elkaar versterken en worden alle actoren gestimuleerd om sterke lokale partnerschappen uit te bouwen.

In 2027 zal ik de nodige ondersteuning voorzien voor de verdere operationele uitrol van de woon- en energieloketten en zal ik erop toezien dat de betrokken partners duidelijke afspraken maken in een samenwerkingsovereenkomst. Op die manier zal iedere gemeente op uiterlijk 1 januari 2028 een geïntegreerd woon- en energieloket kunnen aanbieden.

- **Mijn VerbouwBegeleiding**

Mijn VerbouwBegeleiding ondersteunt eigenaars en bewoners bij de voorbereiding en uitvoering van energetische renovaties. Via begeleiding op maat krijgen zij hulp bij het bepalen van geschikte renovatiemaatregelen, het opvragen en vergelijken van offertes, het aanvragen van premies en leningen en het opvolgen van de werken. De begeleiding richt zich in het bijzonder op huishoudens die extra ondersteuning nodig hebben om de stap naar renovatie te zetten. Zo verlaagt Mijn VerbouwBegeleiding praktische en administratieve drempels en draagt het instrument bij aan een energiezuiniger en fossielvrij gebouwenpark. Bovenop de begeleiding voor eigenaars zal er in 2027 ook gestart worden met Mijn VerbouwBegeleiding voor verhuurders, om hen te ondersteunen bij het behalen van het conformiteitsattest. Dit komt de huurders ten goede die zo in energiezuinigere woningen zullen wonen. Hiervoor worden middelen voorzien in het Sociaal Klimaatplan.

Vanaf 1 januari 2027 schrap ik de financiering voor Energiehuizen voor de begeleiding bij het onderhoud van verwarmingsinstallaties. Ook de begeleiding van PV-installaties bij kwetsbare gezinnen worden stopgezet. Een budget van 2 miljoen euro wordt geheralloceerd voor ondersteuning van gezinnen bij het overstappen van elektrische accumulatieverwarming naar duurzame verwarming.

- **Woningpas/Gebouwenpas**

De Woningpas is een digitaal paspoort van een woning, raadpleegbaar door de eigenaar en diegene die gemachtigd is door de eigenaar. Via de Woningpas krijgt elke eigenaar (of gemachtigde) toegang tot heel wat relevante informatie van de overheid over zijn woning, zijn of haar perceel en de omgeving. In uitbreiding van de Woningpas, werd voor niet-residentiële gebouwen begin 2025 Gebouwenpas gelanceerd. De Gebouwenpas maakt voor de eigenaar of de gebouwbeheerder de digitale opslag, raadpleging en uitwisseling mogelijk van gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie en aanbevelingen om onder meer de energetische prestatie van het gebouw te verbeteren en de renovatieverplichting op te volgen.

Samen met andere entiteiten die zijn betrokken bij de Woning- en Gebouwenpas blijf ik inzetten om dit instrument deze legislatuur verder uit te bouwen zodat we nog beter kunnen informeren en ontzorgen.

OD 1.4: Collectieve renovaties stimuleren

In het Vlaamse Gewest woont momenteel ca. een derde van de gezinnen in een appartementsgebouw. Oudere appartementsgebouwen kampen vaak met woningkwaliteitsgebreken en een lage energie-efficiëntie. Voor de realisatie van de doelstellingen van het woon- en energiebeleid vormen appartementsgebouwen een belangrijke focusgroep voor collectieve renovaties.

Appartementsgebouwen energetisch renoveren is dikwijls een complexe opdracht met talrijke barrières. Doelgerichte ondersteuning die zowel mikt op het wegwerken van financiële drempels als van praktische drempels is dan ook essentieel.

Voor grote appartementsgebouwen (>10 eenheden) wordt de financiële tegemoetkoming voor de opmaak van een renovatiemasterplan verdergezet. Om ook kleinere appartementsgebouwen te stimuleren om renovatiemasterplannen op te maken werd de tussenkomst verbreed van appartementsgebouwen met meer dan 15 eenheden naar appartementsgebouwen met meer dan 10 eenheden. Ook de Mijn VerbouwBegeleiding Renovatiemasterplan (zie OD 1.1) wordt vanaf 2027 verlengd. Deze door Energiehuizen aangeboden begeleiding ondersteunt de VME kosteloos in het traject naar een renovatiebeslissing. Het Energiehuis begeleidt de mede-eigenaars met advies en informatie in de fase voorafgaand aan de opmaak van een renovatiemasterplan. Ook tijdens de verdere uitwerking van het renovatiemasterplan kan begeleiding worden voorzien, onder meer bij het verkennen van financieringsmogelijkheden en als centraal aanspreekpunt voor vragen van mede-eigenaars. Voor dit begeleidingstraject gelden geen inkomensvoorwaarden.

Aangezien meerdere hefboomen voor de renovatie van appartementsgebouwen zich op federaal niveau bevinden, zal ik er bij de federale overheid blijven op aandringen om de aangekondigde aanpassing van het VME-beslissingsproces zo snel mogelijk door te voeren. Zo kan voor energetische ingrepen in appartementsgebouwen in gedwongen mede-eigendom een gewone meerderheid volstaan, zoals voorzien in het federale regeerakkoord. Daarnaast zal ik vragen om de toegang van VME's tot kredieten voor energetische renovaties bij financiële instellingen te verbeteren en stimulansen uit te werken voor meerjarige investeringsplannen voor investeringen. Zo krijgen mede-eigenaars beter zicht op toekomstige investeringsnoden.

Via de versterkte centrale werking van de Energiehuizen en hun lokale partnerschappen met gemeenten (cf. supra) zet ik in op groepsaankopen en een versterkte samenwerking met lokale aannemers en lokale collectieve renovatie-acties zoals wijktrajecten en doelgroepgerichte acties. Energiehuizen en gemeenten zijn op basis van hun terreinkennis immers het best geplaatst om in functie van de lokale noden en opportuniteiten de meest impactvolle collectieve renovatie-acties op te zetten. Het VEKA zal in overleg met de sector een kader uitwerken waarin concreet wordt afgebakend op welke impactvolle initiatieven de energiehuizen in samenwerking met de gemeenten kunnen inzetten om zo collectieve renovaties en initiatieven in heel Vlaanderen uit te rollen.

OD 1.5: Beleidskaders EPB en EPC optimaliseren

Op 17 juli 2026 keurde de Vlaamse Regering de krachtlijnen goed om te komen tot een hervorming van de residentiële EPB- en EPC-beleidskaders tegen uiterlijk 1 januari 2030.

Doel is om te komen tot één geïntegreerd instrument dat de energieprestatie van een woning gedurende haar volledige levensduur opvolgt en zorgt voor meer transparantie, minder administratieve lasten en een eenvoudiger proces voor burgers en professionals.

De energieprestatie blijft gebaseerd op een objectieve en juridisch handhaafbare berekening van de kenmerken van het gebouw, zodat woningen op een uniforme en vergelijkbare manier kunnen worden beoordeeld. Gemeten energieverbruiken worden aanvullend gebruikt voor sensibilisering, monitoring en advies op maat.

Het uiteindelijke doel is een energiezuinige, emissievrije en toekomstbestendige woning. Een performante gebouwschil blijft daarbij de basis, aangevuld met emissievrije technieken, aandacht voor ventilatie, binnenluchtkwaliteit en bescherming tegen oververhitting bij hittegolven. De focus ligt op maatregelen met een aantoonbare impact, zonder de methodiek onnodig complex te maken.

Daarnaast moet het instrument burgers op een begrijpelijke manier informeren en begeleiden. Via duidelijke indicatoren, energielabels en renovatieadviezen krijgen eigenaars en gebruikers inzicht in de stappen die nodig zijn om hun woning energie-efficiënt, fossielvrij en klimaatbestendig te maken.

De hervorming streeft bovendien naar vereenvoudigde regelgeving, maximaal gedigitaliseerde processen en efficiënte handhaving. Dit wordt ondersteund door een moderne, modulaire IT-architectuur die gegevens uit bestaande databanken maximaal hergebruikt en vlotte koppelingen met andere digitale systemen mogelijk maakt. Waar mogelijk wordt afgestemd met de andere gewesten, zodat rekenmethodes, productdatabanken en energielabels beter vergelijkbaar worden binnen België.

Tegelijk keurde de Vlaamse Regering ook de conceptnota goed die de basis legt voor een gezamenlijke aanpak van OVAM en VEKA om de energieprestatie en materiaalprestatie van gebouwen geïntegreerd te rapporteren. Centraal staat het vermijden van dubbele administratie door het "slechts-één-keer-principe": invoergegevens en stavingsstukken moeten maximaal één keer worden aangeleverd en hergebruikt. De nota voorziet een gefaseerde uitrol: een minimaal werkbaar product tegen 2028 (vermelding van de GWP – *global warming potential* – op het EPC bouw, zoals vereist door de EPBD-richtlijn), verdere integratie tegen 2030 en een doorgroei naar een geïntegreerde aanpak na 2030.

SD2: De energie-efficiëntie van ondernemingen verbeteren

OD 2.1 Vrijwillige overeenkomsten met de energie-intensieve ondernemingen evalueren

De Vlaamse Regering stemde op 17 juli 2026 in met de conceptnota m.b.t. de verderzetting van de energiebeleidsovereenkomsten (EBO) met de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen.

De initieel goedgekeurde ontwerp teksten zullen verder worden verfijnd en besproken met de betrokken sectoren, en nadien definitief ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse

Regering. Doel is om de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten van start te laten gaan op 1 januari 2027.

OD 2.2 Regelgevend kader voor energie-intensieve en niet-energie-intensieve ondernemingen implementeren

De Vlaamse Regering keurde op 17 juli 2026 een eerste maal principieel een besluit goed houdende de wijzigingen aan het Energiebesluit voor de omzetting van de Europese Richtlijn Energie-efficiëntie (EED). Er wordt ter omzetting van artikel 11, lid 1, van de EED, een verplichting in het Energiebesluit ingevoerd voor ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen om over een energiebeheersysteem te beschikken vanaf dat een vestiging de drempelwaarde van 85 TJ overschrijdt. Deze verplichting wordt ingepast in de bestaande wettelijke rapporteringsverplichtingen voor energie-intensieve en niet-energie-intensieve ondernemingen, zoals het energieplan en de energieaudit ondernemingen. Tevens worden een aantal bestaande verplichtingen, zoals het energieplan en de energieaudit ondernemingen, waar nodig, in lijn gebracht met het artikel 11, lid 2, e.v. van de nieuwe EED. Hierbij wordt de drempel voor de energieaudit-verplichting verlaagd naar 10 TJ en wordt voor de verbruikscategorie tussen 10 TJ en 50 TJ de energiebalansverplichting aldus vervangen door de energieaudit-verplichting. Er wordt in de ontworpen bepalingen tevens rekening gehouden met de vrijstellingen die, ter omzetting van artikel 11, lid 10, en artikel 11, lid 11, van de EED kunnen worden voorzien voor milieubeheersystemen en energieprestatiecontracten.

OD 2.3 Ondersteunend kader voor ondernemingen uitwerken

Voor het ondersteunend kader wordt verwezen naar de BBT Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie.

SD 3: Zorgen voor een versnelde uitbouw van de duurzame energieproductie

OD 3.1: Zorgen voor een ondersteunend beleidskader voor duurzame energieproductie

Op Europees niveau wordt gestreefd naar een aandeel van 42,5% uit hernieuwbare energiebronnen tegen 2030. Om de bovengenoemde doelstelling te halen, stelt iedere lidstaat in haar Nationaal Energie en Klimaatplan (NEKP) een nationale bijdrage vast. De Vlaamse bijdrage werd vastgelegd in het VEKP en werd uitgedrukt in een hernieuwbare energieproductiedoelstelling van 34.259 GWh tegen 2030.

Om deze doelstelling te behalen, moet de productie van zonne-energie (zie OD 3.2), wind-energie (zie OD 3.3) en groene warmte (zie OD 3.4) nog sterk toenemen in de komende jaren.

Wat het algemene beleidskader betreft, werden via de RED III richtlijn (EU/2023/2413) deels bindende, deels indicatieve subdoelstellingen per sector (industrie, vervoer, gebouwen, verwarming en koeling) en strengere duurzaamheidseisen, om de ecologische impact van energieproductie te beperken, ingevoerd. Deze verplichtingen moeten nog worden omgezet in Vlaamse regelgeving. Op 17 juli 2026 werd een eerste REDIII omzettingsdecreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het eerste REDIII omzettingsbesluit zal in najaar 2026 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

We zorgen voor een stabiele marktwerving voor de certificatenmarkt voor groene stroom en warmte-krachtkoppeling. De huidige regeling in het Energiebesluit inzake negatieve prijzen werd via het besluit van de Vlaamse Regering van 11 september 2026 aangescherpt, zodat vanaf 1 januari 2027 geen steun meer zal worden verleend voor productie of warmte-krachtbesparing tijdens periodes van minstens één kwartier (in plaats van minstens 6 opeenvolgende uren) met negatieve elektriciteitsprijzen. Deze regeling wordt van toepassing op alle installaties die groenestroomcertificaten of warmte-krachtcertificaten toegekend krijgen, ongeacht de startdatum van de installatie of de datum waarop de voorlopige of definitieve projectspecifieke bandingfactor werd vastgelegd. Deze wijziging komt ook tegemoet aan de noodzaak om overproductie tijdens piekmomenten tegen te gaan in het licht van de groeiende trend van negatieve elektriciteitsprijzen, zodat wordt bijgedragen aan een efficiëntere inzet van productiecapaciteit en een beter evenwicht tussen vraag en aanbod op de elektriciteitsmarkt. Via deze beslissing worden daarnaast kosten uit de elektriciteitsfactuur gehaald (zie OD 5.1) en verkleint het risico dat de kosten voor leveranciers van negatieve marktprijzen worden doorgerekend aan gezinnen met PV.

OD 3.2 Verhogen van de energieproductie uit zonne-energie

We realiseren de ambities voor zonne-energie tegen 2030 die werden vastgelegd in het VEKP 2021-2030 via een mix aan beleidsmaatregelen. Deze jaarlijkse groei voor PV wordt verder ondersteund door een aantal beleidsmaatregelen: onder meer de PV-verplichting bij grote elektriciteitsafnemers, het verplicht aandeel hernieuwbare energie in nieuwbouw en in bestaande grote niet-residentiële gebouwen via EPC niet-residentieel.

Door meer flexibiliteit op de elektriciteitsmarkt kan de waarde van de geproduceerde zonnestroom verhogen en de rendabiliteit voor PV-projecten vergroten. Dit is verder uitgewerkt onder OD 4.1.

OD 3.3 Verhogen van de energieproductie uit windenergie

De Vlaamse Regering streeft naar een verhoging van het geïnstalleerde vermogen onshore windenergie tot 2,8 GW tegen 2030. Om deze doelstelling te realiseren worden diverse maatregelen genomen, zowel over technische en financiële aspecten als over omgevingsaspecten. Voor de in 2027 geplande initiatieven met betrekking tot de Omgevingsbevoegdheid, verwijs ik door naar de BBT Omgeving en het (ontwerp) Beleidskader "Ruimte voor energie- en klimaattransitie". In het kader staan onder meer acties, zoals barrières voor kansrijke windwinningszones onderzoeken en wegwerken, streven om een convenant met de windsector af te sluiten en een regelgevend kader voor bestemmingsneutraliteit voor hernieuwbare energie opmaken.

Met het oog op het bereiken van het geïnstalleerde vermogen onshore windenergie van 2,8 GW tegen 2030, werd via een aangepaste maximale bandingfactor (0,4 voor startdatum vanaf 1 januari 2026 tot 31 december 2029) terug voorzien in de mogelijkheid om groenestroomcertificaten toe te kennen. We volgen de rendabiliteit van nieuwe windprojecten verder op via de onrendabele top methodologie. Als zou blijken dat er ten gevolge van de hernieuwde certificatensteun een opwaarts netto-effect is op de groothandelsprijzen, zal de maatregel worden stopgezet.

OD 3.4 Stimuleren van de productie van groene warmte, de benutting van restwarmte en de

uitbouw van warmtenetten

De Vlaamse warmtevoorziening is vandaag nog sterk afhankelijk van fossiele brandstoffen: meer dan 92% van de energie voor verwarming en koeling is van fossiele oorsprong. In het Vlaamse gebouwenbestand wordt nog maar in zeer beperkte mate duurzame verwarmingstechnologie (warmtepompen, warmtenetaansluitingen, ...) toegepast. Om de klimaat- en energiedoelstellingen te halen, is een versnelling in de verduurzaming van onze warmte daarom noodzakelijk om de CO₂-uitstoot te verlagen (zie ISE Klimaat), de energieonafhankelijkheid te versterken en het elektriciteitsnet te ondersteunen (zie SD 5).

• **Warmtepompen**

De Vlaamse Regering ziet de warmtepomp als essentiële technologie in de energietransitie, vooral in de gebouwsector die richting 2050 volledig emissievrij moet worden. In nieuwbouw (residentieel en niet-residentieel) worden warmtepompen vandaag – mede onder invloed van het aardgasaansluitingsverbod – al als standaard geïnstalleerd. In bestaande bouw moet nog een forse inhaalbeweging worden ingezet. De Vlaamse Regering stelt zich daarom als ambitie om alle woningen tegen 2040 warmtepompklaar¹ te maken. Dit betekent dat energie-inefficiënte gebouwen eerst energetisch worden gerenoveerd zodat de warmtebehoefte kleiner wordt, waarna de overstap kan gemaakt worden naar warmtepompen zonder overmatig elektriciteitsgebruik.

Ongeveer 56% van de huidige residentiële gebouwen is op referentiedatum 1 januari 2025 al warmtepompklaar. Dit betekent dat meer dan de helft van de Vlaamse woningen op dit moment al kan overgaan naar fossielvrije verwarming met de installatie van een volledig elektrische warmtepomp.

Een transitie naar warmtepompen als standaard verwarmingsoplossing gaat verder dan financiële aspecten alleen. Het gaat ook over een goede omkadering voor klanten en vertrouwen in een goede kwaliteit. Om deze drempels weg te nemen, keurde de Vlaamse Regering op 3 juli 2026 het Actieplan Warmtepompen goed. Het actieplan bevat 25 acties om de uitrol van warmtepompen tussen 2026 en 2030 te versnellen. Het gaat om een combinatie van acties zowel op vlak van een correcte prijsverhouding van elektriciteit t.o.v. fossiele brandstoffen (zie ook OD 6.1), financiële ondersteuning via Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening, begeleiding op maat via de Energiehuizen en Mijn VerbouwBegeleiding, kwaliteitsbewaking, ontzorging en communicatie.

1° **Warmtenetten**

Naast warmtepompen, zijn warmtenetten een tweede strategische pijler voor de verduurzaming van onze warmtevoorziening. Ze helpen gebouwen en industriële verbruikers fossielvrij verwarmen, ook waar individuele opties voor verduurzaming minder evident zijn (bv. historische gebouwen, beperkingen inzake buitenunits warmtepompen, ...). Ik voorzie in het najaar 2027 daarom opnieuw een call voor groene warmte. De nodige budgetten daarvoor zijn voorzien op begrotingsartikel QE0-1QEB4KE-WT. Ook de aansluitpremie voor warmtenetten kan in 2027 worden aangevraagd. Ik maak verder werk van de in het regeerakkoord voorziene afstemming inzake groene warmte met het beleidsinstrumentarium van het beleidsveld Economie.

¹ Hiermee wordt bedoeld dat de warmtevraag van die woningen laag genoeg is om lage temperatuur verwarming te kunnen plaatsen en op een efficiënte manier door een full electric warmtepomp te worden verwarmd.

De EED-richtlijn schrijft voor dat gemeenten met meer dan 45.000 inwoners verplicht een lokaal verwarmings- en koelingsplan moeten opstellen. Via het EED omzettingsdecreet werd deze verplichting ingeschreven in het Energiedecreet. Via het eerste REDIII omzettingsbesluit (zie OD 3.1) wordt deze verplichting verder uitgewerkt. De verwarmings- en koelingsplannen zullen leiden tot een meer structurele en planmatige aanpak van de hitteproblematiek. De verwarmings- en koelingsplannen kunnen daarbij ook de synergieën tussen fossielvrij verwarmen en fossielvrij koelen valoriseren: restwarmte van koeling van bvb. datacentra kan als duurzame warmtebron gebruikt worden en lage temperatuurswarmtenetten die bodemwarmte aanboren om gebouwen mee te verwarmen kunnen in de zomer ook gebruikt worden voor het koelen ervan en met de aan de gebouwen onttrokken warmte de bodem terug regenereren. Ook de synergieën tussen het beleid inzake adaptatie, waar de minister van Omgeving coördineert (wijken via ontharding, waterinfiltratie en aangepaste riolering klaar maken voor het veranderend klimaat) en mitigatie (voorzien van fossielvrije warmtenetten) kunnen daarin ten volle worden benut. Om die noden te beantwoorden en koppelkansen te benutten zal de Warmtegids worden uitgebreid tot een Warmte- en koelingsgids.

Verder zal het regelgevend kader inzake thermische energie en centrale bronnen, in lijn met het advies van de VNR hierover, worden geoptimaliseerd. Hiervoor werd een samenwerking met de VNR opgestart in 2026 die moet resulteren in regelgevende aanpassingen in de loop van 2027. Er wordt ook overlegd met het federale niveau over de fiscale behandeling (btw) van de wijze waarop warmte wordt verdeeld tussen en binnen gebouwen.

SD 4: Onze energiemarkt en onze energiesystemen slimmer, toekomstbestendig en ten bate van de consument maken

OD 4.1 We zorgen voor een toekomstgericht kader voor flexibiliteit

Een verdere groei van hernieuwbare energiebronnen zoals zonne- en windenergie en elektrificatie van warmte en transport zijn belangrijke maatregelen die nodig zijn om een verdere reductie van de CO₂-uitstoot te realiseren en minder energie-afhankelijk te worden. Om tegemoet te komen aan de groei van hernieuwbare energiebronnen en verdere elektrificatie zullen er enerzijds meer investeringen nodig zijn in het elektriciteitsnet en zal er anderzijds ook nood zijn aan meer flexibiliteit. Deze flexibiliteit kan ingezet worden om vraag en aanbod van elektriciteit beter op elkaar af te stemmen en om congesties op het elektriciteitsnet te voorkomen. Daarnaast zal flexibiliteit ook een bijdrage leveren om de systeemkost te verlagen en dus om de energiefactuur betaalbaar te houden voor gezinnen en competitief voor ondernemingen.

Ik zal eind 2026 een ontwerp Flexibiliteitsplan 2030 finaliseren en voorleggen aan de Vlaamse Regering. Dat plan zal voortbouwen op het bestaande Vlaamse regelgevende kader voor flexibiliteit en op de acties uit het Flexibiliteitsplan 2025. De nadruk zal liggen op het wegnemen van drempels voor flexibiliteit, het versterken van marktgebaseerde flexibiliteit, het ontsluiten van flexibiliteit bij gezinnen, bedrijven en industrie en het versterken van communicatie en draagvlak bij eindafnemers en marktpartijen.

OD 4.2 We werken oplossingen uit voor het efficiënt beheer van netcapaciteit en de integratie van hernieuwbare energie en elektrificatie

Om de toenemende druk op het elektriciteitsnet op te vangen, werd begin 2025 een ad hoc werkgroep netcongestie opgestart. In die werkgroep brengen de betrokken kabinetten,

administraties, de Vlaamse Nutsregulator en de netbeheerders de knelpunten rond aansluitingscapaciteit, wachttijden, congestie, flexibele aansluitingsovereenkomsten en onthaalcapaciteit systematisch samen. Daardoor is er een structureel overlegplatform gecreëerd waar informatie sneller gedeeld wordt, waar beleidsmatige en technische vragen gezamenlijk worden besproken en waar de verschillende initiatieven rond netcapaciteit beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Binnen dat overleg werd onder meer gewerkt aan een beter gedeeld beeld van de aard en de omvang van de netcapaciteitsproblematiek, de interactie tussen investeringsplanning en aansluitingsvragen, de mogelijke rol van flexibiliteit als aanvullend instrument en andere, al dan niet bestaande beleidsmiddelen die ondersteuning kunnen bieden op het vlak van netcongestie. Ook de ervaringen met flexibele aansluitingsovereenkomsten en de nood aan duidelijke informatie voor netgebruikers werden besproken. Op die manier werd een basis gelegd om verdere beleidskeuzes beter te onderbouwen en om voorstellen van de netbeheerders, de regulator en de overheid sneller inhoudelijk te kunnen beoordelen.

De komende periode wordt dit traject verdergezet. Daarbij zal, waar nodig, worden bekeken welke bijkomende afspraken, beleidskeuzes of regelgevende verduidelijkingen kunnen bijdragen tot een efficiënter beheer van de beschikbare netcapaciteit en een betere integratie van hernieuwbare energie en elektrificatie.

Om een efficiënte integratie van elektrische voertuigen te faciliteren en te garanderen, passen we de verplichtingen aan voor de installatie van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen bij nieuwe, gerenoveerde en bestaande gebouwen, in lijn met de herziene EPBD-richtlijn en stimuleren we dat deze geschikt zijn om actief hun vermogen te regelen. Een specifieke focus gaat naar appartementsgebouwen met gemeenschappelijke garage, waarvoor we een duidelijke communicatie voorzien. We verplichten de integratie van slimme laadinfrastructuur en moedigen, waar nuttig, bidirectionele laadinfrastructuur aan in lijn met de herziene EPBD-richtlijn, de Richtlijn Hernieuwbare Energie en met de AFIR Verordening.

OD 4.3: We geven vorm aan een toekomstbestendig marktmodel met meer mogelijkheden voor consumenten en bedrijven

- **Energiedelen en energiegemeenschappen**

In het kader van de omzetting van EMD 5.2 waarvoor ik in het voorjaar 2027 een ontwerp van decreet aan de Regering zal voorleggen, wordt het bestaande Vlaamse kader voor energiedelen en energiegemeenschappen verder geëvalueerd en waar nodig verfijnd. De nieuwe Europese bepalingen bieden echter de gelegenheid om het kader verder te verduidelijken, beter af te stemmen op de praktijk en een aantal bestaande drempels weg te werken. Daarbij gaat het onder meer om de omschrijving van het recht op energiedelen, de verhouding tot *peer-to-peer* verkoop, de rol van derde partijen, de deelname van verschillende categorieën afnemers en de bescherming van kwetsbare en energiearme afnemers.

Naast de formele omzetting wordt ook bekeken hoe de werking van energiedelen en energiegemeenschappen in de praktijk kan worden verbeterd. De aandacht gaat daarbij naar meer transparantie, eenvoudigere procedures, een duidelijkere taakverdeling tussen betrokken actoren en een betere aansluiting op de bestaande marktprocessen. Mogelijke aanpassingen worden verder voorbereid in overleg met de betrokken partijen, zodat het regelgevend kader voldoende rechtszekerheid biedt, uitvoerbaar blijft voor marktpartijen en

netbeheerders, en tegelijk meer mogelijkheden creëert voor burgers, lokale besturen, ondernemingen en collectieve initiatieven om actief deel te nemen aan de energietransitie.

- **Energiemarkt**

Eveneens in het kader van de verdere omzetting van de Europese elektriciteitsmarktrichtlijn wordt onderzocht hoe het Vlaamse marktmodel verder kan worden aangepast zodat afnemers op termijn meer mogelijkheden krijgen om verschillende elektriciteitscontracten achter één aansluiting te combineren. Dat moet gezinnen en ondernemingen toelaten om hun elektriciteitsverbruik meer gericht te organiseren, bijvoorbeeld door specifieke toepassingen of flexibele assets op een meer passende contractvorm aan te sluiten. Op die manier kan meer keuzevrijheid ontstaan, kunnen dynamische of innovatieve contractvormen toegankelijker worden en kan de vraagrespons in het elektriciteitssysteem worden versterkt.

Bij de verdere uitwerking wordt bijzondere aandacht besteed aan een werkbaar evenwicht tussen marktinnovatie, administratieve eenvoud en bescherming van de consument. De invoering van meerdere contracten achter één aansluiting vergt duidelijke afspraken over meetpunten, gegevensuitwisseling, facturatie, verantwoordelijkheden van marktpartijen en de verhouding tot andere marktprocessen zoals energiedelen en flexibiliteitsdiensten. De beleidsvoorbereiding gebeurt daarom stapsgewijs en in overleg met de betrokken actoren, zodat het uiteindelijke kader juridisch robuust, technisch uitvoerbaar en voldoende begrijpelijk blijft voor afnemers.

OD 4.4 Effectief en efficiënt netbeheer voor elektriciteit en gas

Energienetwerken zijn een strategische asset en van cruciaal belang om de energietransitie mogelijk te maken. In zijn investeringsplan rekent Fluvius op een bijkomende investering van 4 miljard euro voor een upgrade van het elektriciteitsdistributienet, bovenop de reeds geplande 7 miljard euro aan onderhouds- en vervangingsinvesteringen ("*business-as-usual*").

Daarnaast bereiden we, in het licht van de Europese klimaatdoelstellingen en de Europese aardgasrichtlijn een exitbeleid voor aardgas voor. Om planmatig af te stappen van aardgas, is het belangrijk dat er tijdig uitdienstnameplannen worden opgesteld. Deze moeten duidelijkheid bieden over de mogelijkheden tot ontmanteling en herbestemming van (delen van) het aardgasdistributienet. Voor de opmaak van de uitdienstnameplannen moet de aardgasdistributienetbeheerder in overleg gaan met andere belanghebbenden en, waar van toepassing, rekening houden met de opgemaakte lokale verwarmings- en koelingsplannen. Daarbij moet er rekening gehouden worden met het verminderd verbruik van aardgas, duurzame alternatieven voor energievoorziening, bescherming van kwetsbare groepen en de eventueel mogelijke herbestemming van onderdelen van de gasinfrastructuur.

Binnen de Vlaamse Regering zal werk gemaakt worden van een kader op basis waarvan een timing en prioritering voor de uitdienstname van het aardgasdistributienet kan bepaald worden. Daarbij wordt naar maximale voorspelbaarheid gestreefd door afnemers ruim op voorhand te informeren over geplande uitdienstnames. Het kader zal er eveneens voor zorgen dat de uitfasering van het aardgasdistributienet op een georganiseerde, sociaal verantwoorde manier verloopt, en dat de continuïteit van warmtevoorziening verzekerd is. Waar nodig wordt dit ook vertaald in de ruimtelijke planning (zie ook Ontwerp-Beleidskader "Ruimte voor energie- en klimaattransitie"). We voorzien ook ruimte voor overleg met betrokken belanghebbenden over de modaliteiten van de plannen en het nodige flankerend beleid. Een nieuw richtsnoer voor de tariefmethodologie wordt ingevoerd om de regulator rekening te

doen houden met de noodzaak om afschrijvingstermijnen van delen van het aardgasdistributienet die voor het einde van hun economische levensduur uit dienst worden genomen, tijdig te herzien om *stranded assets* te vermijden.

Daarnaast stelt het voorontwerp van decreet betreffende de invoering van een regulerend kader voor een waterstofmarkt in het Vlaamse Gewest en de invoering van de uitdienstnameplannen voor het aardgasdistributienet, dat op 17 juli 2026 principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, de fundamentele principes vast voor de toekomstige regulering van de waterstofmarkt. Dit zal bijdragen aan de ontwikkeling van de waterstofmarkt en de uitbouw van waterstofnetten in het Vlaamse Gewest, voor zover daar vraag naar is.

SD 5: De betaalbaarheid van energie bewaken en de prijsverhouding elektriciteit-fossiele brandstoffen corrigeren

OD 5.1: We zorgen ervoor dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid deze legislatuur

We zorgen ervoor dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur alvast niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid in deze legislatuur, maar daalt ten gevolge van een Vlaamse energietaxshift (OD 5.2).

In tussentijd wordt er ook ingezet op een kosteneffectieve steunverlening. Zo heeft de Vlaamse regering op 11 september 2026 haar definitieve goedkeuring verleend aan het zogenaamde negatieve prijzenbesluit. Dit besluit brengt de regels voor de toekenning van groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten in overeenstemming met de Europese richtsnoeren staatssteun voor klimaat, energie en milieu (CEEAG). Voortaan zullen vanaf 1 januari 2027 geen certificaten meer worden toegekend voor de productie van groene stroom (GSC) of warmte-krachtbesparing (WKC) tijdens periodes van minstens één kwartier (in plaats van minstens 6 opeenvolgende uren) met negatieve elektriciteitsprijzen (zie OD 3.1). Op deze manier zullen over de periode 2027-2035 naar verwachting 179,1 miljoen euro minder steunkosten worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur. Voor 2027 gaat om een verwachte vermindering van 43,2 miljoen euro. Bij de heraanmelding van de steun voor warmtekrachtkoppeling bij de Europese Commissie zal worden voorgesteld het aantal voorziene WKC certificaten om te zetten in een equivalent vollosturen-budget dat langer in de tijd kan worden uitgesmeerd. Zo kunnen binnen dezelfde steunenveloppe WKK's flexibeler worden ingezet in functie van marktvraag van stroom.

OD 5.2 : We zorgen voor een verbeterde prijsverhouding voor elektriciteit ten opzichte van fossiele brandstoffen

Om klimaatvriendelijke technologieën te stimuleren, is het noodzakelijk dat de prijsverhouding elektriciteit/fossiel voldoende gunstig is. Dit zorgt voor een lagere *total cost of ownership* (TCO) voor de duurzame opties.

Door de Vlaamse energietaxshift zullen vanaf 2028 beleidskosten in de elektriciteitsfactuur verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen. Aldus brengt deze hervorming een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie uitsluitend rusten op de energievector "elektriciteit". Daarbovenop wordt een energietaxcut uitgevoerd: de elektriciteitsfactuur wordt bijkomend verlaagd door de teruggave van 174,6 miljoen aan inkomsten uit ETS2,. Zo wordt de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal voor huishoudens met een doorsnee energieverbruik.

Indien de inkomsten uit ETS2-emissierechten hoger zouden liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit bijkomend te verlagen.

De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen:

- De quotumplicht voor de opkoop van warmte-krachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;
- De openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het aardgasnet. De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen. De vrijgekomen middelen van de REG-ODV's en de sociale ODV's in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen.
- De bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u.

Op 9 oktober 2026 hechtte de Vlaamse Regering haar tweede principiële goedkeuring aan het ontwerpdecreet en het ontwerpbesluit waarin de Vlaamse energietaxshift regelgevend wordt uitgewerkt. De verdere regelgevende stappen en operationele uitwerking zullen plaatsvinden in het najaar van 2026 en begin 2027, in functie van een opstart op 1 januari 2028.

• **Invoering van ETS2 in het Vlaamse Gewest**

ETS2 is een nieuw Europees emissiehandelssysteem dat de reductie van broeikasgasemissies in de gebouwen-, transport- en aanvullende sectoren (voornamelijk kleine niet-ETS1-industrie) op basis van een marktgebaseerde benadering wil stimuleren.

ETS 2 wordt verwacht bij te dragen aan een EU-reductie van 42% in de emissies van de betrokken sectoren tegen 2030, vergeleken met de niveaus van 2005.

Om heel de introductie van dit nieuwe emissiehandelssysteem vanaf 2028 in goede banen te leiden, bereiden we ook op Vlaams niveau de nodige acties voor in samenwerking met de betrokken sectoren (zie OD 2.1). In 2027 neem ik daarom verdere initiatieven om de Vlaming en Vlaamse ondernemingen te informeren over de invoering van ETS2, zodat alle actoren weloverwogen beslissingen kunnen nemen bij bv. ketelvervanging en/of de aanschaf van een nieuwe wagen. Tot slot voorzie ik ook verder in het finale juridische kader voor de omzetting van ETS2 via een besluit van de Vlaamse Regering dat verder bouwt op het in 2026 goedgekeurde ETS2-decreet.

SD 6 Het versterken van het sociaal energie- en klimaatbeleid

Het Vlaamse sociaal energie- en klimaatbeleid is er op gericht om op een structurele manier energiearmoede te vermijden door het doelgroepgericht ondersteunen van energiebesparende maatregelen in woningen (preventieve aanpak). Het realiseren van een substantiële verhoging van de participatie van huishoudens in energiearmoede aan de energietransitie is daarbij een prioriteit en komt tegemoet aan de vereisten uit de EU-richtlijnen. Daarnaast wordt de focus ook gelegd op het maximaal vermijden dat huishoudens energieschulden opbouwen en worden afgesloten van energielevering (curatieve aanpak via de sociale openbaredienstverplichtingen).

OD 6.1 De sociale openbaredienstverplichtingen optimaliseren

De sociale openbaredienstverplichtingen (S-ODV), vastgesteld in het Energiebesluit van 19 november 2010, omvatten alle wettelijke bepalingen en procedures waaraan commerciële leveranciers alsook de distributienetbeheerders zich moeten houden ten opzichte van klanten die energieschulden opbouwen.

In 2022 werden deze bepalingen gewijzigd in de context van de uitrol van de digitale meter, en de uitfasering van de analoge budgetmeter bij de DNB. Belangrijke aanpassingen omvatten het verkorten van de opzegtermijn op de commerciële markt en het sneller activeren van de voorafbetalingsfunctie voor zowel elektriciteit als aardgas bij de DNB.

We evalueren deze wijzigingen met het oog op nieuwe opportuniteiten voor een betere toeleiding van klanten naar de hulpverlening en het inzetten van de mogelijkheden van de digitale meter in de strijd tegen energiearmoede. Daarnaast starten we in nauwe samenwerking met Fluvius, de OCMW's en andere relevante stakeholders een overlegtraject op rond data-uitwisseling en voeren we een grondige evaluatie uit van de werking van de Lokale Adviescommissies, om zo te komen tot een gedragen optimalisatie van de S-ODV in de loop van 2028-2029. Aangezien de Lokale Adviescommissies onder de bevoegdheid van de minister voor Binnenlands bestuur en de minister voor Armoedebestrijding vallen, zal ik hierover met hen in overleg treden.

OD 6.2 Een Energiearmoedeplan 2030 en een Sociaal Klimaatplan opstellen

- **Energiearmoedeplan 2030**

In 2027 worden verschillende acties uit het Energiearmoedeplan 2030 (verder) uitgerold. De focus ligt op acties die zorgen voor een gevoelige opschaling van preventieve doelgroepgerichte maatregelen die de energie-efficiëntie van woningen verhogen en op die manier zorgen voor een lagere energiefactuur. Het betreft een combinatie van (uitbreiding van) financiële en ontzorgende instrumenten voor de doelgroep lagere inkomens (MVP, MVL, Noodkoopfonds, MVB, toegang tot hernieuwbare energie en warmtepompen, ...). Daarnaast worden er verschillende curatieve acties opgestart en uitgewerkt in 2027, zoals de verdere optimalisatie van de sociale openbare dienstverplichtingen (S-ODV), een evaluatie van de lokale adviescommissies voor energie, een onderzoek naar de mogelijkheden van commercieel prepayment en een onderzoek naar het invoeren van een verbod op afsluiting voor personen met ernstige gezondheidsproblemen.

De minimale levering voor elektriciteit en aardgas wordt in 2027 verdergezet voor een totaal voorzien bedrag van 8 miljoen euro (begrotingsartikel QE0-1QEB4KG-WT). Hierbij kent het OCMW een beperkte financiële steun toe aan afnemers met een risico op energiearmoede, waarbij de bedragen op de meter worden opgeladen. Vanaf 1 november 2026 wordt de minimale levering uitgebreid tot klanten beleverd door de netbeheerder met een warmtepomp waarvan het energiecontract omwille van wanbetaling werd opgezegd door de energieleverancier.

- **Sociaal Klimaatplan**

Vanuit het aandeel van Vlaanderen binnen het aan België toegekende budget uit het Europese Sociaal Klimaatfonds zal de komende jaren tot en met 2032 958.901.473 euro inclusief 239.725.368 euro Vlaamse cofinanciering (25%) worden besteed aan sociale maatregelen ten gunste van kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen om hen te ondersteunen in de transitie.

Het definitief nationaal ontwerpplan wordt zo spoedig mogelijk bij de Europese Commissie ingediend. In afwachting van de definitieve goedkeuring zijn verschillende maatregelen die in de scope van het Europese Sociaal Klimaatfonds vallen al van start gegaan. Deze zijn gericht op het versterken van het huidige beleidskader rond de Mijn VerbouwLening, Mijn VerbouwPremie en de Mijn VerbouwBegeleiding. Voor Noodkopers zal er een bijkomende premie voor warmtepompen worden voorzien. Daarnaast versterk ik de renovatiemiddelen voor sociale woningen om ze energie-efficiënt te maken en ze te defossiliseren.

SD 7: Zorgen voor een effectieve en daadkrachtige handhaving

Handhaving is het sluitstuk van een effectief energiebeleid. Om ervoor te zorgen dat de verschillende verplichtingen en kernmaatregelen effectief worden nageleefd o.a. EPB (toezicht op naleving van de eisen, tijdige indiening startverklaring, kwaliteitscontroles,...), EPC (controle op aanwezigheid en kwaliteitscontroles), stookolieketelverbodsverplichting (handhaving op melding van installateurs en naleving verplichting), versterkt regelgevend kader voor ondernemingen (controle op aanwezigheid en correctheid van energiebalans/energieaudit en controle op effectieve uitvoering maatregelen) is een efficiënt, daadkrachtig, datagedreven en rechtvaardig handhavingsbeleid nodig. Ik zal hiervoor in het voorjaar 2027 een actieplan aan de Vlaamse Regering voorleggen.

2. ISE: KLIMAAT

SD 1: Uitbouwen van een duidelijk en ambitieus beleidskader voor de energie- en klimaattransitie

OD 1.1 Constructief meewerken aan het uitbouwen van een effectief internationaal, Europees en nationaal energie- en klimaatbeleid

We volgen de Europese onderhandelingen over het toekomstige Europese energie- en klimaatbeleid van nabij op en dragen hierbij proactief het Vlaamse standpunt uit binnen ons land en binnen de EU.

In 2027 volg ik de verdere initiatieven op rond de verdere uitwerking van de besliste Europese klimaatdoelstelling voor 2040. Het gaat onder meer om de herziening van de ETS-richtlijn voor ETS vaste installaties, ETS luchtvaart en ETS scheepvaart, de uitwerking van een Europees kader voor het transport van CO₂, de herziening van de Richtlijnen Hernieuwbare Energie en Energie-Efficiëntie, de update van de Governance Verordening en de voorstellen rond het vastleggen van nationale doelstellingen voor ESR-sectoren en LULUCF. Ik neem binnen België een proactieve rol op voor die dossiers waar Vlaanderen bijzondere belangen heeft. Tot en met de eerste helft van 2027 vertegenwoordig ik België in de Raad Leefmilieu voor wat betreft klimaatdossiers.

Tijdens de laatste maanden van het Vlaamse voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie blijf ik streven naar een globaal akkoord over de intra-Belgische verdeling tussen de gewesten en de federale overheid van de klimaat- en energiedoelstellingen en de klimaatopbrengsten tot 2030. Dit akkoord moet dan in 2027 vertaald worden in een juridisch bindend samenwerkingsakkoord, dat garandeert dat België de energie- en klimaatdoelen voor 2030 bereikt en dat noodzakelijk is voor het doorstorten van de klimaatmiddelen aan de entiteiten. Mocht een dergelijk akkoord niet worden gevonden tijdens het Vlaamse voorzitterschap, onderhandelen we in 2027 verder in de schoot van de Nationale Klimaatcommissie.

Tegen eind 2027 moet het ontwerp Nationaal Energie- en Klimaatplan 2031-2040 bij de Europese Commissie worden ingediend. De voorbereiding hiervoor zal lopen via NKC-ENOVER.

In het verlengde van eerdere initiatieven (bv. gezamenlijk overleg van de Nationale Klimaatcommissie en ENOVER), ga ik in 2027 verder in overleg met de collega-ministers van de andere entiteiten om te werken aan een verdere optimalisering van de organisatie van het intra-Belgisch overleg inzake het internationaal, Europees en Belgisch energie- en klimaatbeleid.

Tot slot komt Vlaanderen de engagementen inzake internationale klimaatfinanciering na. Ik streef in de komende periode naar een efficiënte en effectieve inzet van de beschikbare middelen (zie ook begrotingsartikel QE0-1QHB2IB-PR). Verder besteed ik de nodige aandacht aan monitoring en evaluatie en neem de geleerde lessen mee. Op internationaal niveau blijf ik pleiten voor gericht en efficiënt gebruik van de klimaatsteun door de ontvangende landen.

OD 1.2: Het Vlaams Energie- en Klimaatplan en de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 voorbereiden, monitoren en indien nodig

Uiterlijk op 1 januari 2028 moet België, als lidstaat van de EU, een ontwerp van Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) voor de periode 2031-2040 indienen bij de Europese Commissie. Omdat het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) deel uitmaakt van het NEKP, moet ook een ontwerp-VEKP 2031-2040 worden opgemaakt. De nodige voorbereidingen voor de opmaak van dit plan werden reeds opgestart en zullen resulteren in een ontwerp Vlaams Energie- en Klimaatplan 2031-2040 dat uiterlijk eind 2027 kan worden ingediend bij de Commissie als onderdeel van het Belgisch Nationaal Energie- en Klimaatplan 2031-2040 (zie OD 1.1).

Om de uitvoering van het huidige Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 te verzekeren, wordt de voortgang van de doelstellingen, kernindicatoren en maatregelen in het plan nauwgezet opgevolgd via een jaarlijks voortgangsrapport. Vanuit mijn klimaatbevoegdheid ondersteun ik de verschillende bevoegde ministers bij het realiseren van de energie- en klimaatambities in de sectoren waarvoor ze bevoegd zijn (zie SD2).

Ik zal ook de Vlaamse klimaatstrategie 2050 uit 2019 actualiseren, in het licht van de Europese Klimaatwet en het geactualiseerde VEKP. De geactualiseerde strategie zal verduidelijken hoe Vlaanderen zal bijdragen aan het bereiken van de internationale klimaatdoelstellingen, in de eerste plaats de Europese doelstelling om tegen 2050 klimaat-neutraal te zijn.

OD 1.3 Zorgen voor transparante communicatie, sensibilisering en samenwerking om het draagvlak voor de energie- en klimaattransitie te versterken

- **Transparante communicatie en sensibilisering**

Gerichte communicatie is essentieel om het draagvlak bij burgers en bedrijven voor energie- en klimaatbeleid te behouden en versterken. Ik blijf verder inzetten op doelgroepgerichte communicatie zodat burgers en ondernemingen met lopende, geplande en nieuwe beleidsinitiatieven rekening kunnen houden bij toekomstige aankoop- en investeringsbeslissingen. Daarbij worden de principes van Heerlijk Helder toegepast, zodat burgers en ondernemingen snel de juiste informatie vinden en kunnen begrijpen.

In 2027 zal de focus liggen op:

- De toegang tot premies, leningen en begeleiding versterken via gerichte informatieverstrekking.
- Burgers ondersteunen bij de omschakeling naar energiezuinige en fossielvrije verwarmingsoplossingen.
- Via beurzen en evenementen zorgt VEKA voor rechtstreekse informatieverstrekking en sensibilisering rond energie- en klimaatbeleid
- Eigenaars, verhuurders en verenigingen van mede-eigenaars informeren over renovatieverplichtingen, steunmaatregelen en renovatie-instrumenten.
- Ondernemingen ondersteunen bij het naleven van energie- en klimaatverplichtingen via gerichte communicatie en digitale dienstverlening
- Doelgroepen tijdig voorbereiden op nieuwe regelgeving en beleidswijzigingen, waaronder EPBD, ETS2 en toekomstige energieprestatienormen.
- De VEKA-website verder uitbouwen als centraal, betrouwbaar, helder en gebruiksvriendelijk informatiekanaal.

- Inzetten op duidelijke informatie, digitale tools om de zelfredzaamheid van gebruikers te verhogen.
Via nieuwsbrieven, perswerking, publicaties, beurzen en stakeholders zorgen voor een brede verspreiding van beleidsinformatie.
- **Samenwerking met lokale besturen**

De werkingssubsidie voor het Netwerk Klimaat van de VVSG werd op 17 juli 2026 door de Vlaamse Regering verlengd voor de periode 2027-2030. Binnen de perken van de jaarlijks beschikbare begrotingskredieten wordt hiervoor jaarlijks 650.000 euro uit het Energiefonds ter beschikking gesteld (begrotingsartikel QE0-1QEB4KE-WT).

Tussen het VEKA en het Netwerk Klimaat zal een versterkt partnerschap ontwikkeld worden, dat inzet op elkaars sterkten om de uitvoering van de energie- en klimaatdoelstellingen op het lokale niveau te ondersteunen.

De focus van de ondersteuning, afstemming en dialoog zal zich in deze periode hoofdzakelijk richten op vier thema's, die zijn opgebouwd rond de verplichtingen voor lokale besturen en enkele beleidsprioriteiten van de Vlaamse overheid waarbij de lokale besturen een cruciale rol spelen. Het gaat concreet om:

- **Thema Eigen patrimonium:** Het versterken van de aanpak rond de verduurzaming van het patrimonium van de lokale besturen, met het oog op een emissievrij patrimonium tegen 2050 en het realiseren van de Europese verplichtingen die op lokale besturen liggen.
- **Thema Warmte en hernieuwbare energie:** Het versterken van de aanpak rond lokale warmteplanning, de uitrol van warmtenetten en hernieuwbare energie, met het oog op de regierol voor lokale besturen inzake fossielvrij verwarmen. Daarnaast worden er ook verdere beleidsontwikkelingen, met een rol voor lokale besturen, verwacht rond energiedelen en flexibiliteit in de toekomst.
- **Thema Fossielvrije, weerbare wijken:** Het versterken van de aanpak rond renovaties en verwarmings- en koelingsnetten op gebouw- en wijkniveau, met een bijzondere aandacht voor de nodige versnelling in renovaties, de samenwerking met de energiehuizen en het uitbaten van de energie- en woonloketten.
- **Thema Sociaal Klimaatbeleid:** Het versterken van de aanpak rond de integratie van sociale rechtvaardigheid in lokaal energie- en klimaatbeleid en de integratie van energie- en klimaatbeleid in lokaal sociaal beleid. Met het oog op een maximale vermindering van energiearmoede moet er verder ingezet worden op preventieve maatregelen naast de bestaande curatieve aanpak.

Het Vlaams Energiebedrijf (VEB) blijft ondersteuning en begeleiding aanbieden op maat van lokale besturen. Het VEB betreft de steden en gemeenten verder bij het ontwikkelen en bijsturen van haar dienstenaanbod en innovatieve financieringsoplossingen. Terra wordt hierbij gericht ingezet.

SD 2. Bijdragen aan de realisatie van de energie- en klimaatambities in alle ESR sectoren

OD 2.1 Zorgen voor een gecoördineerde en correcte omzetting van de vernieuwde Europese

energie- en klimaatregelgeving (in kader van Fit for 55 en daarmee gerelateerde regelgeving)

Tijdens de vorige Europese legislatuur werd een omvangrijk pakket van Europese energie- en klimaatregelgeving goedgekeurd "Fit for 55" (o.a. de herziene richtlijn hernieuwbare energie, herziene energie-efficiëntierichtlijn, herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen, gaspakket, herziene richtlijn 'interne markt voor elektriciteit', ...) met een grote impact op het bestaande Vlaamse beleidskader. Om deze richtlijnen om te zetten, moet de Vlaamse regelgeving worden aangepast, al dan niet in combinatie met het afsluiten van samenwerkingsakkoorden.

Vanuit mijn eigen bevoegdheden zal ik volgende omzettingen in 2027 initiëren of verder zetten:

- Omzetting ETS richtlijn (ETS scheepvaart, ETS luchtvaart en ETS2)
- Implementatiebesluit F-gasverordening
- Omzettingsdecreet EPBD en een eerste omzettingsbesluit
- Omzettingsdecreet REDIII en omzettingsbesluiten
- Omzettingsdecreet en omzettingsbesluit EMD
- Waterstofnettendecreet deel 1 en een eerste omzettingsbesluit
- Implementatiebesluit Methaanverordening

OD 2.2: Broeikasgasemissiereducties in de transportsector stimuleren

Ik ondersteun de minister van Mobiliteit en Openbare Werken bij de transitie naar een emissievrije mobiliteit en het tot stand brengen van een *modal shift* naar duurzame transportmodi op het vlak van personen- en goederenvervoer in functie van de energie- en klimaatdoelstellingen, zoals opgenomen in het definitief geactualiseerde VEKP 2021-2030 (VR 18 juli 2025). Ik waak over een goede afstemming met het ruimere energie- en klimaatbeleid en volg de voortgang van de transportemissies richting de doelstellingen op, zodat maatregelen kunnen worden toegevoegd of versterkt wanneer nodig. Voor een overzicht van lopende en geplande maatregelen verwijst ik naar de BBT MOW BO 2027.

Wat betreft ETS scheepvaart werd een politiek akkoord afgesloten in juni 2026 waarbij werd bepaald dat de administrerende autoriteit(en) gewestelijk zullen zijn. Dit akkoord moet nog worden omgezet naar een samenwerkingsakkoord, waarna er nog aanpassingen moeten gebeuren aan het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid.

OD 2.3: Broeikasgasemissiereducties in de bouwsector stimuleren

De maatregelen m.b.t. de bouwsector die in 2027 worden opgenomen en uitgewerkt zijn integraal opgenomen onder ISE Energie (*zie infra*).

OD 2.4: Broeikasgasemissiereducties in de landbouwsector stimuleren

Ik ondersteun de minister van Omgeving en Landbouw om de energetische en niet-energetische emissies in de landbouwsector te doen dalen in functie van de energie- en klimaatdoelstellingen in het definitief geactualiseerde VEKP 2021-2030. Ik waak over een goede afstemming met het ruimere energie- en klimaatbeleid en volg de voortgang van de landbouwemissies richting de doelstellingen op, zodat maatregelen kunnen worden toegevoegd of versterkt wanneer nodig. In het bijzonder ondersteun ik de minister van Omgeving en Landbouw in de uitwerking van een convenant in de glastuinbouw, naar het

voorbeeld van Nederland. Voor een overzicht van geplande maatregelen en initiatieven in 2027 verwijs ik naar de BBT Landbouw en Visserij en de BBT Omgeving.

OD 2.5: Broeikasgasemissiereducties in de industrie stimuleren

Ik zorg in 2027 voor een correcte implementatie van ETS voor vaste installaties door een proactieve opvolging van de verplichtingen, in lijn met de Europese regels.

Ik zorg voor een correcte omzetting van de gewijzigde EED richtlijn, waardoor de doelgroep van bedrijven die aan de slag moeten met energie-audits, energieplannen en energiebeheerssystemen wordt verbreed. Daarbij wordt ook de lijst van te onderzoeken maatregelen verbreed van klassieke energie-efficiëntiemaatregelen tot toepassingen van hernieuwbare energie. Als de tot energiebesparing leidende hernieuwbare energie-maatregelen (zoals warmtepompen) een zekere rentabiliteit halen, zullen ze ook verplicht moeten worden uitgevoerd (zie ook ISE Energie – SD2).

Verder blijf ik de afvang, het vervoer en het hergebruik of de opslag van CO₂ (CCUS) faciliteren.

Ik volg van nabij op of de F-gasemissies en de energetische broeikasgasemissies van de ESR-industrie snel genoeg dalen zoals voorzien in het definitief geactualiseerde VEKP 2021-2030. Indien nodig bekijk ik samen met de minister van Economie en de minister van Omgeving mogelijke bijkomende maatregelen of de versterking van bestaande maatregelen binnen onze respectieve bevoegdheden.

Voor het terugdringen van lachgasemissies door de productie van caprolactam werk ik samen met mijn collega bevoegd voor Omgeving, om via vergunningsvoorwaarden de uitstoot tot een haalbaar minimaal peil te beperken.

Daarnaast ondersteun ik de minister van Economie, Innovatie en Industrie om specifieke maatregelen gericht op het faciliteren van de transitie naar een klimaatneutrale Vlaamse industrie te nemen. Ik waak over een goede afstemming met het ruimere energie- en klimaatbeleid. Voor een overzicht van geplande maatregelen verwijs ik naar de BBT Economie, Wetenschap en Innovatie.

OD 2.6: Broeikasgasemissiereducties in de sector afval stimuleren

Sinds 1 januari 2024 moeten de installaties voor de verbranding van stedelijk afval hun broeikasgasuitstoot monitoren en rapporteren zoals andere installaties die onder het ETS Vaste installaties vallen. In 2027 volg ik de monitoring van deze emissies verder op.

Ik ondersteun daarnaast de minister van Omgeving om de energetische en niet-energetische emissies in de afvalsector te doen dalen in functie van de energie- en klimaatdoelstellingen in het definitief geactualiseerde VEKP 2021-2030, zodat maatregelen kunnen worden toegevoegd of versterkt wanneer nodig. Ik waak over een goede afstemming met het ruimere energie- en klimaatbeleid.

In afwachting van de eventuele opname van afvalverbranding onder ETS, volg ik mee het verder juridisch onderzoek op van de minister van Omgeving en de OVAM inzake het incorporeren van een CO₂-component in de afvalheffing, en trek ik lessen uit de in 2026 gepubliceerde studie naar de technische en economische haalbaarheid van CO₂-captatie bij

afvalverbrandingsinstallaties. Zo zal de deelname van afvalverbrandingsinstallaties aan een CCS-oproep (in het kader van het Vlaams transitie-instrument) verder onderzocht worden, en dit vanuit het oogpunt dat deze installaties mee kunnen bijdragen tot een gecoördineerde opstart van voldoende CCS-volumes.

Voor een overzicht van andere geplande maatregelen van mijn collega verwijs ik naar de BBT Omgeving.

SD 3. Optimaliseren werking en beheer Vlaams Klimaatfonds

OD 3.1. Zorgen voor een optimale en efficiënte verdeling van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds

Wat betreft de verdeling van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds (VKF) wil ik een transparant en doelgericht gebruik van middelen tot stand brengen, zonder onnodige complexiteit in de aanvraagprocedures.

In de loop van 2026 wordt het eindrapport van de uitgaventoetsing rond de uitgaven van het Vlaams Klimaatfonds definitief opgeleverd. In functie van de aanbevelingen zal een wijzigingsvoorstel om de toewijzing van middelen in het Vlaams Klimaatfonds aan te passen en te vereenvoudigen aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd

II. PRESTATIE INDICATOREN

1.1. Prestatie indicator ESR-broeikasgasemissies

Benaming	ESR-broeikasgasemissies
Definitie	Deze indicator gaat na in hoeverre de uitstoot van broeikasgasemissies in sectoren die niet onder het bestaande Europees Emissiehandelssysteem vallen - met name emissies door transport, gebouwen, landbouw en afval en daarnaast enkele onderdelen van de sectoren industrie en energie - evolueert, herrekend naar broeikasgasuitstoot in CO ₂ -equivalenten.
Laatst gekende waarde	De ESR-emissies voor emissiejaar 2024 bedroegen 39,2 Mton CO _{2eq}
Streefwaarde	In het definitief geactualiseerd VEKP 2021-2030 dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 18 juli 2025 wordt gestreefd naar een maximale ESR-uitstoot van 30,2 Mton in 2030 (een reductie van -40% t.o.v. 2005).
Beleidsmatige relevantie	De evolutie van deze indicator is nauw gelinkt met strategische doelstelling 2 van ISE Klimaat.
Koppeling met Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke aanbevelingen	Deze indicator is nauw gelinkt met SDG13. Verder is er een nauw verband tussen het realiseren van de klimaatdoelstelling en de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie m.b.t. vermindering van de broeikasgasuitstoot en reductie van verbruik fossiele brandstoffen.
Budgettaire relevantie	Het niet behalen van de Belgische emissieruimte 2021-2030 volgens de emissiereductiedoelstelling van -47% in 2030 t.o.v. 2005, waaraan het Vlaams Gewest een bijdrage levert, moet worden opgevangen via flexibiliteit en/of de aankoop van rechten. Dit gaat gepaard met een budgettaire kost.

1.2. Prestatie indicator 'Monitoringspad EPC-labels'

Benaming	Monitoringspad EPC-labels
Definitie	Het monitoringspad geeft de laatst gekende verdeling van EPC-labels, geëxtrapoleerd naar het volledige Vlaamse woningenpark, en zet deze af t.o.v. de lange termijn renovatiedoelstelling 2050 voor woongebouwen.
Laatst gekende waarde	Cijfers nog niet beschikbaar
Streefwaarde	Tegen 2050 moeten alle woningen voldoen aan de doelstellingen zoals geformuleerd in EPBD. Tegen 2030 wordt ernaar gestreefd om het aandeel woningen met minstens EPC-label D te verhogen tot 86% en het aandeel woningen met label A & B te verhogen tot minstens 52%
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator is hoofdzakelijk gelinkt met strategische doelstelling 1.

Koppeling met duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of landenspecifieke aanbevelingen	Deze indicator is nauw gelinkt met SDG7 en SDG13. Verder is er een nauw verband tussen het realiseren van de energie- en klimaatdoelstelling in de gebouwsector en de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie m.b.t. vermindering van de broeikasgas-uitstoot, energiezuiniger gebouwenpark en reductie van verbruik fossiele brandstoffen.
Budgettaire relevantie	Deze indicator geeft aan in welke mate de ingezette budgetten voor de beleidsinstrumenten voor woning-renovaties (o.a. MVP, MVL, MVB...) leiden tot meer renovaties, in het bijzonder voor woningen met de slechtste EPC-labels

1.3. Prestatie indicator 'Totale energieverbruik per sector'

Benaming	Totale energieverbruik per sector
Definitie	Totale energieverbruik uitgedrukt in TWh in de sectoren transport, gebouwen, industrie en landbouw
Laatst gekende waarde	Eindverbruik in de betrokken sectoren in 2025: 256,5 TWh (%-evolutie t.o.v. 2024): <ul style="list-style-type: none"> • Industrie: 104,3 TWh (-1,1%) • Transport: 69,3 TWh (+1,1%) • Residentieel: 49,0 TWh (+3,4%) • Tertiair: 25,1 TWh (-3,3%) • Landbouw: 8,8 TWh (-0,7%)
Streefwaarde	België kreeg i.k.v. artikel 4 van de herziene energie-efficiëntierichtlijn (EU/2023/1791) een bindende energiebesparingsdoelstelling van 29,02 Mtoe of omgezet 338TWh tegen 2030 opgelegd. De Vlaamse bijdrage tot deze doelstelling, moet nog worden vastgelegd in kader van het NEKP.
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator is hoofdzakelijk gelinkt met strategische doelstellingen 1 en 2.
Koppeling met duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of landenspecifieke aanbevelingen	Deze indicator is nauw gelinkt met SDG7 en SDG13.
Budgettaire relevantie	Deze indicator geeft aan in welke mate de ingezette budgetten leiden tot een hogere energie-efficiëntie
Fiche metadata	Metadata: Energiegebruik Vlaanderen.be

1.4. Prestatie-indicator 'productie hernieuwbare energie'

Benaming	Productie van hernieuwbare energie in Vlaanderen
Definitie	De productie van hernieuwbare energie (groene stroom, groene warmte en hernieuwbare energie in transport) in Vlaanderen, uitgedrukt in GWh.

Laatst gekende waarde	29.164 GWh in 2025 (% t.o.v. inventarisjaar 2024): <ul style="list-style-type: none"> Groene stroom: 13.437 GWh (+7,2%) Groene warmte: 11.268 GWh (+10,5%) Hernieuwbare energie in vervoer: 4.458 GWh (-11,7%)
Streefwaarde	In de definitieve actualisatie van het VEKP 2021-2030 werd een streefdoel HE opgenomen van 34.259 GWh tegen 2030. ²
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator is hoofdzakelijk gelinkt met strategische doelstelling 3
Koppeling met duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of landenspecifieke aanbevelingen	Deze indicator is nauw gelinkt met SDG7 en SDG13, en de LSA om de omschakeling naar duurzame energie te versnellen.
Budgettaire relevantie	Deze indicator geeft aan in welke mate de ingezette budgetten leiden tot een hogere hernieuwbare energieproductie
Fiche metadata	Metadata: Hernieuwbare energie Vlaanderen.be

² Onder voorbehoud van een stijging van de minimumdoelstelling voor de bijmenging van geavanceerde biobrandstoffen (behoudens deze op basis van palmolie, soja en suikerriet) naar 12,65%

III.**BUDGETTAIR KADER: VLAAMSE GEMEENSCHAP****ENERGIE, MVG excl. DAB****Ontvangstenartikelen**

QE0-9QEBAKA-OW - UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Algemene ontvangst van eventuele terugvorderingen van subsidies die eerder via uitgavenartikel QE0-1QEB2KA-WT zijn toegekend.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2026	2.985	0	0
Bijstellingen BO 2027	-2.985	0	0
BO 2027	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Vanaf 2027 wordt het overeenkomstig uitgavenartikel QE0-1QEB2KA-WT opgeheven. Het artikel wordt voorlopig nog pro memorie behouden.

QE0-9QEBAKB-OP - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ESR-neutrale algemene ontvangst van kapitaal dat wordt terugbetaald uit leningen die eerder via uitgavenartikel QE0-1QEB2KB-PA zijn toegekend.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2026	49.815	0	0
Bijstellingen BO 2027	381	0	0
BO 2027	50.196	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Voor de kredietaflossingen van de energieleningen wordt een beperkte stijging verwacht. Het gaat om de som van de aflossingen van de Mijn VerbouwLeningen, inclusief de vroegere Energieleningen+, en een zeer beperkt aantal noodkoopleningen. De raming is gebaseerd op prognoses van PMVz op basis van verwachte aflossingen voor 2027.

QE0-9QEBAKB-OW - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Algemene ontvangst van energiegerelateerde EU-cofinanciering en van eventuele terugvorderingen van subsidies die eerder via uitgavenartikel QE0-1QEB2KB-WT zijn toegekend.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2026	300	0	0
Bijstellingen BO 2027	-100	0	0
BO 2027	200	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De raming wordt bijgesteld omdat het deels Europees gefinancierde project BE-REEL! is afgerond. Daarnaast lopen nog enkele kleinere projecten tijdelijk door.

QE0-9QEBTKE-OI - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds in de vorm van interne stromen vanuit entiteiten binnen de consolidatiekring van de Vlaamse overheid. Het gaat in het bijzonder om middelen uit het Vlaams Klimaatfonds, die de externe ontvangsten op QE0-9QEBTKE-OW aanvullen.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2026	0	51.612	0
Bijstellingen BO 2027	0	-20.027	0
BO 2027	0	31.585	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De externe ontvangsten van het Energiefonds (zie QE0-9QEBTKE-OW) worden op dit artikel aangevuld met Vlaamse klimaatmiddelen. Het gaat om 20.000 keuro recurrente toelage en 42.024 keuro ter bijpassing van het Energiefonds (zie verantwoording bij QE0-1QHB2IK-IS)

alsook een besparing van 30.439 keuro hierop voor uitgaven Energielening+, Call groene warmte, Begeleiding PV en verwarming, integratie woon- en energieloketten en een daling van de fundingkost MVL (ingevolge het in overeenstemming brengen van de machtiging MVL met de voorziene uitvoering 2026).

QE0-9QEBTKE-OW - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Toegewezen externe ontvangsten van het Energiefonds. Het betreft hier het onderdeel dat ESR-aanrekenbaar is en geen interne stromen betreft. Het Energiefonds (Energiedecreet van 8 mei 2009) is een begrotingsfonds met eigen ontvangsten in de zin van artikel 15 van de VCO. Uitgaven op basis van een begrotingsfonds zijn mogelijk op basis van de ontvangsten die dergelijk fonds realiseert. Voor begrotingsfondsen worden in begrotingsdecreten enkel ramingen opgenomen voor zowel hun ontvangsten als hun uitgaven. Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing op elektriciteit die op dit artikel wordt ontvangen.

Kredietevolucie:

	AO	TO	LO
BA 2026	0	166.864	0
Bijstellingen BO 2027	0	6.472	0
BO 2027	0	173.336	0

(duizend euro)

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

De belangrijkste ontvangst betreft de energieheffing. Daarnaast zijn er ook nog enkele ontvangsten uit de handhaving van gebouwen, supercapregeling, heffing directe lijnen en retributies. De geraamde ontvangsten voor 2027 worden bijgesteld op basis van de verwachte indexering van de heffingstarieven: +6.452 keuro voor de energieheffing en +20 keuro voor de heffing op directe lijnen.

QE0-9QEBTKK-OP - NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Ontvangst van terugbetaald kapitaal uit noodkoopleningen die eerder zijn toegekend via QE0-1QEE4KK-PA binnen het Energiefonds. De toekenning van nieuwe noodkoopleningen verloopt intussen via QE0-1QEE2KB-PA binnen de reguliere kredieten.

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Pro memorie. Geen terugbetalingen verwacht in 2027 voor noodkoopleningen via het Energiefonds.

QE0-9QEBTKK-OW - NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Artikel om eventuele ESR-aanrekenbare ontvangsten uit het systeem van noodkoopleningen via het Energiefonds op te vangen. Dit staat los van de ESR-neutrale kapitaal terugbetalingen op QE0-9QEBTKK-OP.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het artikel is momenteel zonder voorwerp en wordt pro memoria behouden.

Uitgavenartikelen

QB0-1QEB2KT-IS - VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel kan het VEB eventueel aanvullende middelen uit provisieverdelingen ontvangen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	0	3.215
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-3.215
BO 2027	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Betreft middelen voor vereffening VIPA- ondersteuning ESCO-call, die na analyse van de betrokken vereffeningskalender kunnen bijgesteld worden met -3.215 keuro.

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
0	-3.215	Terugdraai eenmalig VEK BO2026

QE0-1QEB2KA-WT - UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel werden de voorbije jaren middelen afgezonderd voor specifieke subsidies en werkingskosten ter voorbereiding en ondersteuning van het energiebeleid inzake duurzame energiesystemen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	438	7.349
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-435	-435

<i>Andere bijstellingen</i>	-3	-3
BO 2027	0	6.911

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Voorbije jaren is het krediet aanzienlijk verminderd geweest doordat een aantal historische subsidie-instrumenten afliepen (retroactieve investeringspremies) en de financiering van bepaalde energieprojecten (call groene warmte) intussen via het Energiefonds verloopt. De resterende beleidsmiddelen worden gecentraliseerd met de gelijkaardige posten van QE0-1QEB2KB-WT om de beschikbare middelen efficiënter in te zetten. Daarnaast worden een aantal beperkte compensaties doorgevoerd in het kader van de afspraken tussen DOMG en VEKA voor uitvoering van enkele deelaspecten van het Methaandecreet.

Compensaties

(duizend euro)			
Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
QB0-1QAX2ZZ-LO	-90	-90	Eenmalige compensatie: BVR Methaandecreet
QE0-1QEB2KB-WT	-357	-357	Compensatie: Centraliseren van de VEKA-beleidskredieten
QB0-1QAX2ZZ-LO	45	45	Terugdraai eenmalige compensatie BA 2026: BVR Methaandecreet
QB0-1QAX2ZZ-WT	7	7	Terugdraai eenmalige compensatie BA 2026: BVR Methaandecreet (tijdelijke rugzakjes)
QB0-1QAX2ZZ-LO	-40	-40	Compensatie: BVR Methaandecreet
TOTAAL	-435	-435	

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
-3	-3	Afoming: Bijdrage indexkost Methaandecreet (50% bij VEKA, 50% bij DOMG)

QE0-1QEB2KB-PA - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden Vlaamse energieleningen ESR-neutraal aangerekend op de reguliere kredieten.

Kredietevolutive:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2026	691.296	341.000

<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-377.796	-56.000
BO 2027	313.500	285.000

Inhoudelijke toelichting kredietevolatie:

Dit artikel vormt één van de belangrijkste financiële hefboomen voor SD1 en SD6. De middelen worden ingezet voor nieuwe Mijn VerbouwLeningen en noodkoopleningen en ondersteunen eigenaars, verhuurders, verenigingen van mede-eigenaars en kwetsbare doelgroepen bij investeringen in energie-efficiëntie en fossielvrije verwarming. Daarmee draagt het artikel rechtstreeks bij aan de verbetering van de EPC-labels van het Vlaamse gebouwenpark en aan de vermindering van energiararmoede.

De aanpassing van de kredieten vloeit voort uit:

- een gewijzigde begrotingstechnische verwerking van de begrotingsruiter voor Mijn VerbouwLening (-280,2 miljoen euro). De ruiter van 2025 naar 2026 werd geregeld door het inschrijven van de extra kredieten in de BA26, terwijl de ruiter van 2026 naar 2027 formeel is ingeschreven in de mantel van het uitgavendecreet, waardoor in 2027 geen extra kredieten voor de overdracht uit 2026 moeten worden ingeschreven.

2° het in overeenstemming brengen van de machtiging met de reële uitvoering voorzien voor 2026 (-97,6 miljoen euro)

De verwachte opnames van deze leningen worden geraamd op 285 miljoen euro, wat overeenstemt met de reële uitvoering voorzien voor 2026 (daling van -56 miljoen euro t.o.v. BA26).

Andere bijstellingen

(duizend euro)

VAK	VEK	Toelichting
-280.196	0	Terugdraai van kredieten die in BA2026 expliciet werden ingeschreven ter dekking van een begrotingsruiter. Vanaf BO2027 wordt de ruiter niet langer via bijkomende kredieten opgenomen omdat de overdracht intussen ook formeel decretaal geregeld is via de mantel van het uitgavendecreet.
0	-20.130	VEK-afroaming zonder rekening te houden met VEK-analyse.
-70.100	0	Terugdraai eenmaligheid BA 2026: Verhoging MVL-machtiging naar aanleiding van de energiecrisis
70.100	0	Verhoging MVL-machtiging naar aanleiding van de energiecrisis
0	53.618	Actualisatie VEK-kalender op basis van aangeleverde analyse.
-97.600	0	Besparing BO2027: MVL in overeenstemming brengen met uitvoering voorzien voor 2026
0	-89.488	Besparing BO2027: MVL in overeenstemming brengen met uitvoering voorzien voor 2026
-377.796	-56.000	

GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat werkingssubsidies en werkingskosten voor energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning in het kader van de evolutie naar een energiezuinig en klimaatvriendelijk gebouwenpark en om een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm te geven. Belangrijkste uitgaven betreffen vergoedingen aan de energiehuizen (onderdeel reguliere middelen), afwikkeling van de sloop en heropbouwpremies, werkingsuitgaven voor energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning (ICT voor EPB, EPC, Woningpas ..., communicatie, juridisch ...) en de werking van een aantal Europees gesubsidieerde projecten.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	22.626	22.883
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-6.613	-6.613
<i>Andere bijstellingen</i>	-3.106	-3.106
BO 2027	12.907	13.164

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Dit artikel ondersteunt de uitvoering van SD1 en SD6 via de financiering van energiehuizen, Woningpas, EPC- en EPB-instrumenten, beleidsvoorbereiding, communicatie en ondersteunende ICT-systemen. Het artikel vormt de brug tussen regelgeving, financiële ondersteuning en begeleiding van burgers en lokale actoren.

Het constant beleid blijft gericht op de verdere uitbouw van de energiehuizen als lokaal aanspreekpunt, begeleiding en financiering. Ook de ondersteuning van digitale beleidsinstrumenten zoals Woningpas, EPC en EPB wordt verdergezet. Hiermee wordt de continuïteit verzekerd van de instrumenten die essentieel zijn voor de uitvoering van het Vlaamse renovatiebeleid.

Het krediet daalt van 22.626 keuro naar 12.907 keuro VAK en van 22.883 keuro naar 13.164 keuro VEK. De daling is voornamelijk het gevolg van:

- een compensatie van 5.500 keuro naar de Mijn VerbouwPremie;
- een daling van de budgetten voor collectieve renovatie van 3.000 keuro, cf. afspraken regeerakkoord;
- beperkte verminderingen van werkingsmiddelen en Europese projecten.
- Een compensatie van 1.368 naar WEWIS voor toelage VITO referentietaak VBBV

Compensaties

	(duizend euro)		
Compensaties van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting

QB0-1QCG2OU-IS	-400	-400	Compensatie aan DOMG voor toelage VITO-referentietaak 'Milieukostenmodel (MKM)'
QE0-1QEB2KA-WT	357	357	Compensatie beleidskrediet vanuit QE0-1QEB2KA-WT in kader van bundeling beleidskrediet
QE0-1QAB2ZZ-WT	-5	-5	Netwerk Klimaat 2027-2030 1 VTE - compensatie recurrent rugzakje
QE0-1QEB2KN-WT	-5.500	-5.500	Compensatie voor Mijn VerbouwPremie
QE0-1QAB2ZZ-WT	-4	-4	Netwerk Klimaat 2027-2030 1 VTE - compensatie eenmalig rugzakje
QB0-1QCG2OU-IS	400	400	Eenmalig BO 2026: Eenmalig verderzetten compensatie BA 2025 ihkv referentietaak 'Milieukostenmodel (MKM)'
QE0-1QAB2ZZ-LO	-93	-93	Netwerk Klimaat 2027-2030 1 VTE
TB0-1TFA2LX-IS	-912	-912	Compensatie naar WEWIS voor toelage VITO-referentietaak VBBV
TB0-1TFA2LX-IS	-456	-456	Compensatie naar WEWIS voor toelage VITO-referentietaak VBBV
TOTAAL	-6.613	-6.613	

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
-100	-100	EU Projecten
-6	-6	Netwerk Klimaat 2027-2030 1 VTE - afdracht financieringsbijdrage toekomstige indexeringen
-3.000	-3.000	Bijstelling budgetten collectieve renovatie, conform afspraak regeerakkoord
-3.106	-3.106	

QE0-1QEB2KE-IS - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen de beleidsvelden Energie en Klimaat is het mogelijk om toelagen te voorzien vanuit reguliere kredieten om aanvullende middelen te voorzien aan het Energiefonds en van het Vlaams Klimaatfonds (uitzondering op artikel 15 van het VCO via decretale machtiging uitgavendecreet). Dit artikel betreft de mogelijke toelage vanuit de reguliere kredieten van het beleidsveld Energie.

Kredietevolutie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2026	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0

<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:
Pro memorie. Niet van toepassing in 2027.

QE0-1QEB2KL-PR - OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIE-DOELSTELLINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via deze provisie kan Vlaanderen, indien nodig, maatregelen financieren om te voldoen aan de Europese verplichtingen inzake hernieuwbare energie. Het artikel fungeert als vangnet voor de eventuele inzet van Europese samenwerkingsmechanismen, zoals de aankoop van hernieuwbare-energiestatistieken.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	3.294	3.294
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	3.294	3.294

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het krediet blijft ongewijzigd op 3.294 keuro. De provisie wordt aangehouden als voorzorgsmaatregel voor het geval uit de monitoring van de Vlaamse bijdrage aan de Europese hernieuwbare-energie-doelstellingen zou blijken dat bijkomende acties noodzakelijk zijn. De beleidsprioriteit blijft evenwel liggen bij het realiseren van de doelstellingen via bijkomende productie van hernieuwbare energie in Vlaanderen.

QE0-1QEB2KL-WT - OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel wordt doorheen het begrotingsjaar gefinancierd uit de VEKA-provisie QE0-1QEE2KL-PR ter optimale invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energie in het buitenland.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

QE0-1QEB2KN-WT - BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de vergoedingen aan de netbeheerders voor gedane uitgaven in het kader van openbare dienstverplichtingen gefinancierd waardoor uitgaven niet moeten

worden doorgerekend in het nettatarief. Het betreft hier enkel de aanrekening via de reguliere kredieten, dus zonder de aanrekeningen op het Energiefonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	107.675	107.675
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	4.868	4.868
<i>Andere bijstellingen</i>	-28.535	-28.535
BO 2027	84.008	84.008

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het VAK en VEK dalen van 107.675 keuro naar 84.008 keuro. Dit budget wordt voornamelijk ingezet voor de Mijn VerbouwPremie (samen met nog andere kredieten op het Energiefonds, zie begrotingsartikel QE0-1QEB4KG-WT en middelen uit het Sociaal Klimaatplan). De compensaties bedragen +4.868 keuro, maar worden meer dan gecompenseerd door andere bijstellingen van -28.535 keuro. Belangrijkste compensatie betreft een budgetversterking voor MVP via heroriëntering van 5.500 keuro die eerst voorzien was voor collectieve renovaties. Bijstellingen houden vooral verband met de Mijn VerbouwPremie, waaronder een verlaging van de basisvergoeding met 5.000 keuro en een opstap van de eerder afgesproken besparing MVP tot 47 miljoen euro met -23.500 keuro. Er worden ook enkele middelen geheroriënteerd met het oog op de personeelsversterking van het VEKA in kader van actieplan Fit for 55 en hervorming methodologie EPB/EPC.

Beleidsmatig ondersteunt dit begrotingsartikel SD 1 — de versnelling naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark — en SD 6 — het versterken van het sociaal energie- en klimaatbeleid — doordat de beschikbare middelen via netbeheerdervergoedingen en de Mijn VerbouwPremie prioritair blijven bijdragen aan energetische renovaties en ondersteuning van doelgroepen. Daarnaast is er een duidelijke link met SD 5, omdat de financiering via de begroting voorkomt dat bepaalde openbaredienstverplichtingen rechtstreeks in het nettatarief worden doorgerekend.

Compensaties

	(duizend euro)		
Van (+) of naar (-)	VAK	VEK	Toelichting
QE0-1QAB2ZZ-LO	-91	-91	Fit For 55 Lonen
QE0-1QAB2ZZ-WT	-5	-5	Fit For 55 rugzakjes
QE0-1QAB2ZZ-WT	-4	-4	Eenmalige werkingskosten Fit For 55
QE0-1QAB2ZZ-WT	-26	-26	EPBD-decreet rugzakjes
QE0-1QAB2ZZ-WT	-18	-18	EPBD-decreet eenmalig rugzakjes
QE0-1QAB2ZZ-WT	13	13	Eenmalig BO 2026: Compensatie werking Fit for 55 - eenmalig deel
QE0-1QAB2ZZ-LO	-501	-501	EPBD-decreet lonen
QE0-1QEB2KB-WT	5.500	5.500	Compensatie voor MVP vanuit budget Collectieve Renovaties
TOTAAL	4.868	4.868	

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
-5	-5	Bijstelling Financieringsbijdrage verwachte indexatiekost loonkrediet FF55
-30	-30	Bijstelling financieringsbijdrage verwachte indexatiekosten loonkredieten EPBD-decreet
-5.000	-5.000	Verlaging basisvergoeding MVP, cf. principiële hervorming MVP 2.0 van 26/3/2025 (VR 2025 2603 DOC.0096/1SEPTIES)
-23.500	-23.500	Opstap Besparing BO26 MVP tot 47mio, cf. uitvoering Septemберverklaring 2025 en principiële hervorming MVP 3.0 van 24/10/2025 (VR 2025 2410 DOC.0951/1BIS)
-28.535	-28.535	

QE0-1QEB4KE-IS - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Overdracht van middelen Energiefonds naar de algemene middelen (uitzondering VCO).

Kredietevolutie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2026	56.160	56.160
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	23.708	23.708
BO 2027	79.868	79.868

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het VAK en VEK stijgen van 56.160 keuro bij BA 2026 naar 79.868 keuro bij BO 2027. De 79.868 keuro is samengesteld als volgt:

- 19.352 keuro betreft fundingkosten van de MVL
- 60.516 keuro betreft afdrachten naar de algemene middelen van de VO n.a.v. besparingen

De toename wordt verklaard door bijstellingen op beide lijnen. Het artikel heeft een technisch-budgettaire functie waarbij de cijferbeweging in hoofdzaak kas- en financieringslogica betreft.

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
10.716	10.716	Bijstelling fundingkost
1.326	1.326	actualisatie fundingcost nav actualisatie VEK-nood -PA artikel MVL machtiging
-3.000	-3.000	Besparing BO2027: MVL in lijn brengen met uitvoering 2026 waardoor fundingkost daalt

14.666	14.666	Afdracht naar algemene middelen m.b.t. besparingen
23.708	23.708	

QE0-1QEB4KE-LO - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

De lonen via het Energiefonds worden ingezet voor personeel werkend op het renovatiekrediet met rentesubsidies.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	260	260
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	260	260

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het krediet blijft ongewijzigd op 260 keuro VAK en VEK.

QE0-1QEB4KE-WT - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft hier de impulsprojecten met uitgaven inzake werking en subsidies via het Energiefonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	77.149	77.149
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-6.257	-6.257
BO 2027	70.892	70.892

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De 70.892 keuro bestaat o.a. uit:

- 18,6 miljoen euro voor vergoedingen Energiehuizen
- 20,9 miljoen euro voor IT-projecten
- 8,5 miljoen voor een call groene warmte
- 7,5 miljoen euro voor rentesubsidies van het renteloos renovatiekrediet en energielening+ en beheerskosten
- 3,6 miljoen euro werkingsmiddelen voor de begeleiding van noodkopers door OCMW's in het kader van de noodkooplening.
- 2 miljoen euro voor collectieve renovaties

De middelen op dit artikel ondersteunen vooral SD 1 via renovatiebegeleiding en Energiehuizen, SD 3 via projecten rond hernieuwbare energie en groene warmte en SD 6 via laagdrempelige ondersteuning van kwetsbare doelgroepen. Dit sluit ook aan bij de prestatie-indicatoren rond EPC-labels, energieverbruik en hernieuwbare energieproductie.

Andere bijstellingen

(duizend euro)

VAK	VEK	Toelichting
17.493	17.493	Financieringskosten kapitaalbreng Fluvius
10.404	10.404	Vergoedingen Energiehuizen
-46	-46	Projecten energiebeleid gefinancierd met VKF-middelen
-4.439	-4.439	Besparing BO2027: EL+
10.936	10.936	Projecten energiebeleid
-5.000	-5.000	Besparing BO2027: Integratie woon- en energieloketten
-3.000	-3.000	Besparing BO2027: Begeleidingen PV en verwarming
-15.000	-15.000	Besparing BO2027: Call groene warmte
-112	-112	Besparing BA26 VVSG-subsidies
-17.493	-17.493	Besparing BO2027: Financieringskosten Fluviusdeal schrappen
-6.257	-6.257	

QE0-1QEB4KG-WT - BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel dekt de vergoedingen aan de netbeheerders voor uitgaven die voortvloeien uit hun openbardienstverplichtingen en die daardoor niet via het nettatarief worden doorgerekend. Het gaat om de belangrijkste aanrekeningen via het Energiefonds, exclusief netbeheerder-vergoedingen die op andere begrotingsposten worden aangerekend zoals de Mijn VerbouwPremie, die deels ook via reguliere kredieten wordt gefinancierd.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2026	65.258	65.258
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-261	-261
BO 2027	64.997	64.997

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De 64.997 keuro VAK en VEK wordt hoofdzakelijk ingezet op:

- MVP-ODV: 41.763 keuro (de andere MVP-budgetten worden voorzien op QE0-1QEB2KN-WT)
- EPC-labelpremie: 8.117 keuro (aflopend)
- Minimale levering elektriciteit: 8.000 keuro
- Energiescans: 6.354 keuro

De netto-bijstelling bedraagt -261 keuro en de afzonderlijke bewegingen worden in onderstaande tabel toegelicht.

De inzet van de middelen sluit rechtstreeks aan bij SD 5, omdat het artikel uitgaven financiert die de betaalbaarheid van energie ondersteunen en voorkomen dat kosten volledig via de energiefactuur worden doorgerekend. Tegelijk is er een sterke link met SD 6, doordat energiescans en sociale openbaardienstverplichtingen gericht zijn op kwetsbare gezinnen en preventie van energiearmoede. Via de MVP-ODV en EPC-labelpremie blijft ook de koppeling met SD 1 behouden, omdat deze instrumenten renovaties ondersteunen en bijdragen aan de verbetering van EPC-labels.

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
2.150	2.150	Energiemaatregel energiescan (zie OD 6.2 Energiearmoedeplan 2030)
-8.000	-8.000	Verwerking van eerder afgesproken besparing op de kortingsbonnen
7.864	7.864	MVP-ODV bijstelling, cf. VR 2025 2410 DOC.0951/1BIS)
-1.300	-1.300	Eerder afgesproken besparing NMVP-ODV
-500	-500	Heroriëntering vanuit MVP niet-residentieel voor premie asbestverwijdering
-900	-900	Diversen
7.817	7.817	EPC Labelpremie overloopeffect
-7.392	-7.392	Bijkomende daling wegens stopzetten kortingsbonnen
-261	-261	

QE0-1QEB4KJ-WT - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID VIA KLIMAATFONDS-FINANCIERING (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Hier worden de uitgaven beleidsveld Energie genoteerd die uitsluitend (=100%) gefinancierd zijn via enkele vroegere toelagen uit het Vlaams Klimaatfonds. Dit waren toelagen vooraleer het cofinancieringsprincipe voor het VKF werd ingevoerd vanaf 2020. Heden hebben de vastleggingen enkel nog betrekking op netbeheerdervergoedingen in het kader van warmtepompboilerpremies

Kredietevolucie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2026	600	6.265
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	600	6.265

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Het VAK blijft 600 keuro en het VEK blijft 6.265 keuro. Er zijn geen aanpassingen ten opzichte van BA 2026. De uitgaven ondersteunen vooral SD 1 via de verduurzaming van het gebouwenpark en SD 3 via groene warmte, met een directe link naar de prestatie-indicator hernieuwbare energieproductie.

QE0-1QEB4KK-PA - NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op het begrotingsartikel wordt de aanrekening noodkoopleningen op het Energiefonds genoteerd vooraleer er financiering werd voorzien via de reguliere kredieten QE0-1QEE2KB-PA.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Het artikel wordt pro memorie behouden. Nieuwe noodkoopleningen worden intussen via de reguliere kredieten aangerekend, waardoor dit Energiefondsartikel geen actieve kredietbeweging kent bij BO 2027. Beleidsmatig blijft het noodkoopinstrument wel relevant voor noodkopers, energiearmoede en een sociaal rechtvaardige renovatiegolf. De pro-memoriestatus weerspiegelt dus een verschuiving van financieringskanaal, niet het wegvallen van de beleidsdoelstelling.

QE0-1QEB4KP-IS – SPORT VLAANDEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit is een nieuw IS-begrotingsartikel dat bij BO 2027 opgezet wordt om eventuele subsidies rond call groene warmte richting Sport Vlaanderen te kunnen verstrekken.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Pro memorie.

QE0-1QEB4KQ-IS - VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE (VIB)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit is een nieuw IS-begrotingsartikel dat bij BO 2027 opgezet wordt om eventuele subsidies rond call groene warmte richting het VIB te kunnen verstrekken.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Pro memorie.

QE0-1QEB4KS-IS - VLAAMS NUTSREGULATOR (VNR)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Zonder voorwerp. VNR ressorteert vanaf 2025 onder de hogere entiteiten (dienst Vlaams Parlement).

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Pro memorie.

QE0-1QEB4KT-IS - VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel kan het VEB eventueel aanvullende middelen uit het Energiefonds ontvangen.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

QE0-1QEX2KM-PR - VERSNELLING WONINGRENOVATIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Zonder voorwerp. Provisie vorige legislatuur.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

KLIMAAT, MVG excl. DAB

Ontvangstenartikelen

QE0-9QHBAIZ-OW - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel kan gebruikt worden voor het ontvangen van algemene (niet-toegewezen) inkomsten binnen de klimaatbegroting.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Pro memorie.

QE0-9QHBTIB-OI - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Toelage aan het Vlaams Klimaatfonds uit reguliere kredieten (uitzondering art. 15 VCO via uitgavendecreet) en eventuele terugstortingen in het geval entiteiten die eerder werden betaald uit het Vlaams Klimaatfonds hun maatregelen niet zouden voltooien zoals voorzien.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2026	0	0	0
Bijstellingen BO 2027	0	0	0
BO 2027	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Geen terugstortingen verwacht in 2027

QE0-9QHBTIB-OW - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Klimaatfonds is een begrotingsfonds, wat betekent dat alle ontvangsten binnen dit ontvangstenartikel van het Klimaatfonds aan uitgavenzijde zeer breed ingezet worden ter financiering van het Vlaamse klimaatbeleid. De uitgavenartikels van het Klimaatfonds zijn artikel QE0-1QHB4IB-WT en alle -IS-toelagestromen die vertrekken vanuit begrotingsprogramma QH Klimaat.

De federale overheid fungeert in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als beheerder van de Belgische emissierechten en ontvangt de Belgische veilinginkomsten. Overeenkomstig het Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 wordt hiervan

jaarlijks minstens 52,76% overgedragen aan het Vlaams Gewest, waar ze in het Vlaams Klimaatfonds worden opgenomen. In het samenwerkingsakkoord dat in september 2023 werd afgesloten over de verdeling van de veilinginkomsten over de periode 2021-2022 wordt dezelfde verdeelsleutel gehanteerd. Voor wat betreft de periode vanaf 2023 is een verdeelsleutel nog in onderhandeling, en in afwachting gaan we uit van de oude verdeelsleutel. Via dit artikel wordt het Vlaams deel van de betrokken veilinginkomsten ontvangen.

Vanaf 2026 en 2029 kunnen ook de opbrengsten uit de verkoop van CBAM-rechten resp. de veiling van ETS2-rechten toegewezen worden aan het VKF (in 2026 gaat het m.b.t. CBAM om geraamd 10.186 keuro die op basis van een verdeelsleutel van 52,76% toekomt aan België en die nog niet was meegenomen in de BA26). Om te vermijden dat deze drie verschillende ontvangsten enkel extracomptabel kunnen worden gemonitord worden er nog 2 basisallocaties onder dit ontvangstenartikel voorzien. Het ontvangen van ETS2- en CBAM-opbrengsten, wanneer ze zich realiseren, wordt voorzien in het Programmadecreet bij BO2027 door een aanpassing van het Oprichtingsdecreet van het Vlaams Klimaatfonds.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2026	0	264.477	0
Bijstellingen BO 2027	0	-60.298	0
BO 2027	0	204.179	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Prognose ETS1

(a) Prijs: er wordt uitgegaan van een prijs van 77 euro/ton, wat iets hoger is dan het gemiddelde van veilingjaar 2025 (nl. 73,37 euro/ton). In eerdere inschattingen (BA2026) werd 85,36 euro/ton gebruikt, cf. de inschatting van FOD VVVL eind 2025. Begin 2026 lag de prijs nog relatief hoog, maar is daarna snel gezakt tot onder 70 euro/ton a.g.v. de discussie over de toekomst van ETS en daarna de Iran-oorlog. Naar het eind van het jaar worden wel hogere prijzen verwacht a.g.v. het verminderde aanbod aan emissierechten (effect van LRF en MSR-intake

(b) Volumes: voor BO 2027 (veilingjaar 2026) werd het volume genomen zoals bevestigd in de definitieve veilingkalender 2026 die in juli 2026 door de EC werd gepubliceerd. .

(c) Aandeel: het Vlaams aandeel in de voor België bestemde veilingopbrengsten wordt provisorisch gehouden op 52,76%, cf. de verdeelsleutel die gehanteerd werd vóór 2023, en in afwachting van het bereiken van een nieuw burden sharing samenwerkingsakkoord.

(d) Resultaat (PxQ):

Bijstelling: een sterke vermindering van het veilingvolume in combinatie met de gehanteerde veilingprijs levert een geschatte veilingopbrengst op van 193.669 **keuro** in 2026, aanrekenbaar als ontvangst bij BO2027.

Prognose CBAM

De CBAM-ontvangsten zijn nog onzeker door onduidelijkheid over de volumes, de verdeling tussen de lidstaten en gewesten en de ESR-aanrekening. Op basis van de huidige aannames wordt bij BO 2027 een ontvangst van 10.510 keuro geraamd.

Prognose ETS2

Het ETS2-systeem start pas in (emissiejaar) 2028. Een deel van de rechten voor 2028 zal al in 2027 worden geveild, maar zal pas in 2029 ESR-matig kunnen worden aangerekend. De ESR-matige ontvangsten voor 2027 zijn dus nihil.

Uitgavenartikelen

QE0-1QHB2IB-IS - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse Regering voorziet binnen de beleidsvelden Energie en Klimaat aanvullende toelagen vanuit reguliere kredieten aan het Energiefonds en het Vlaams Klimaatfonds (uitzondering op artikel 15 van het VCO via decretale machtiging uitgavendecreet) om de verwachte tekorten op te vangen. Dit artikel betreft de toelage vanuit de reguliere kredieten van het beleidsveld Klimaat.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie

QE0-1QHB2IB-PR - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het intra-Belgisch Samenwerkingsakkoord is momenteel in onderhandeling. Indien deze onderhandelingen niet tijdig zouden worden afgerond kan dit leiden tot een tekort aan kasmiddelen in het Vlaams Klimaatfonds voor het begrotingsjaar 2027.

Uit voorzorg en om een eventueel tekort aan kasmiddelen ontvangen op te vangen zal het Vlaams Klimaatfonds voor begrotingsjaar 2027 uitgaven uitvoeren via de middelen ingeschreven onder dit provisionele begrotingsartikel van de uitgavenbegroting met dekking vanuit het kasbudget van Financiën en Begroting.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	33.368	57.239
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-7.368	-11.812
BO 2027	26.000	45.427

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De uitgaven in VAK blijven beperkt tot 26.000 keuro voor internationale klimaatfinanciering (IKF). Er wordt geen bijkomend VAK voorzien voor de cofinanciering van PAS-maatregelen, ingevolge de besparingsoefening van BO27

De uitgaven in VEK worden geschat op 45.427 keuro, o.b.v. de VEK-kalenders die door de ontvangende entiteiten werden doorgegeven in september 2026.

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
0	5.855	VEK-nood obv aangepaste kalender
-10.368	0	Terugdraai correctie BA2026
31.000	10.333	IKF
-5.000	-5.000	Besparing IKF BO27
-8.648	-8.648	VKF PAS besparing BO27
-5.785	-5.785	VKF PAS Landbouw besparing BO27
-8.567	-8.567	Brede heroverweging (10mio/minister): VKF PAS Omgeving besparing BO27
-7.368	-11.812	

QE0-1QHB2IH-IS - DAB BRV-FONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit reguliere artikel maakt geen deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds. Via dit artikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet kunnen de middelen op dit artikel via het DAB BRV-fonds ingezet voor de uitbetaling van planschade aan de lokale overheden en van gewestelijke planschade via het Bouwshiftfonds

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	0	42.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	0	42.000

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB2IK-IS - ENERGIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Om het tekort aan kasmiddelen ontvangen tot en met 2022 op te vangen wordt de Vlaams Klimaatfonds-toelage aan het Energiefonds vanaf begrotingsjaar 2025 ingeschreven onder dit regulier uitgavenartikel met dekking door het kasbudget van Financiën en Begroting.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	51.612	51.612
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-20.027	-20.027
BO 2027	31.585	31.585

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Energieleningen

20.000 keuro VAK en VEK voor het opvangen van de ESR-aanrekenbare uitgaven gekoppeld aan Rentesubsidies van het renovatiekrediet en operationele werkingskosten MVL (die de Energielening+ intussen heeft opgeslorpt) van het Energiefonds.

Toelage energiefonds

42.024 keuro VAK en VEK als toelage naar het Energiefonds

Deze toelage wordt gemilderd met een bedrag van 30.439 keuro als gevolg van de besparingen die beslist zijn in het kader van deze begrotingsronde (voor uitgaven Energielening+, Call Groene warmte, Begeleiding PV en verwarming, integratie woon- en energieloketten en lagere fundingkost MVL omwille van het in overeenstemming brengen van de MVL-machtiging met de voorziene uitvoering in 2026).

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting
42.024	42.024	Eenmalig bijpassen EF
-31.612	-31.612	Eenmalig BA 2026: Toelage Energiefonds
-3.000	-3.000	Besparing BO2027: MVL: lagere fundingkost omwille van in overeenstemming brengen met uitvoering 2026
-5.000	-5.000	Besparing BO2027: Integratie woon- en energieloketten
-3.000	-3.000	Besparing BO2027: Begeleiding PV en verwarming
-15.000	-15.000	Besparing BO2027: Call groene warmte
-4.439	-4.439	besparing BO2027: EL+
-20.027	-20.027	

QE0-1QHB2IY-IS - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Om het tekort aan kasmiddelen ontvangen tot en met 2020 op te vangen wordt de Vlaams Klimaatfonds-toelage aan het Fonds voor Ondernemen en Innoveren vanaf begrotingsjaar 2022 ingeschreven onder dit regulier uitgavenartikel met dekking door het kasbudget van Financiën en Begroting.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2026	259.245	259.245
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-65.071	-65.071
BO 2027	194.174	194.174

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Vanuit dit artikel compenseert het VKF het FIO voor de ICL-uitgaven in het voorgaande jaar. Voor BO2027 komt dit overeen met de betalingen die FIO in 2026 zal doen voor de kosten die bedrijven hebben opgelopen in het emissiejaar 2025.

Andere bijstellingen**(duizend euro)**

VAK	VEK	Toelichting
-65.071	-65.071	Actualisering aan de reële CO ₂ -prijs en volume

QE0-1QHB4I0-IS - AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds. Concreet worden de middelen op dit artikel door Agentschap Plantentuin Meise ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake internationaal klimaatbeleid.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2026	0	163
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-149
BO 2027	0	14

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:**Andere bijstellingen****(duizend euro)**

VAK	VEK	Toelichting
------------	------------	--------------------

0	-149	Actualisatie vereffeningskalender
---	------	-----------------------------------

QE0-1QHB4I1-IS - VLAAMSE VERENIGING VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN TECHNISCHE BIJSTAND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds. Concreet worden de middelen op dit artikel door VVOB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake internationaal klimaatbeleid.

Kredietevolucie:

	VAK	VEK
BA 2026	0	367
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-317
BO 2027	0	50

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Andere bijstellingen

VAK	VEK	Toelichting
0	-200	Eenmalig BO 2026: Actualisatie vereffeningskalender IKF
0	-117	Actualisatie vereffeningskalender
0	-317	

QE0-1QHB4I2-IS - VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE – INTERNATIONAL PLANT BIOTECHNOLOGIE OUTREACH

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds. Concreet worden de middelen op dit artikel door VIB-IPBO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake internationaal klimaatbeleid.

Kredietevolucie:

	VAK	VEK
BA 2026	0	161
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-40
BO 2027	0	121

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Andere bijstellingen

(duizend euro)

VAK	VEK	Toelichting
	-161	Eenmalig BO 2026: Actualisatie vereffeningskalender IKF
0	121	Actualisatie vereffeningskalender
0	-40	

QE0-1QHB4IA-IS - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid. Concreet worden de middelen op dit artikel binnen het departement landbouw en visserij ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro

memorie.

QE0-1QHB4IB-WT - EEN AMBITIEUS EN PRAGMATISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel van het Vlaams Klimaatfonds draagt het VEKA bij aan de uitvoering van de strategische plannen gericht op het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid, om zo te komen tot een klimaatvriendelijke samenleving.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2026	0	10.416
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-7.514
BO 2027	0	2.902

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Andere bijstellingen

(duizend euro)

VAK	VEK	Toelichting
0	-7.514	Actualisatie vereffeningskalender

QE0-1QHB4IC-IS - VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen het Vlaams Instelling voor Technologisch Onderzoek ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2027	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4ID-IS - SPORT VLAANDEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de Sport Vlaanderen ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IE-IS - FONDS ONROEREND ERFGOED**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen Fonds Onroerend Erfgoed ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro

memorie.

QE0-1QHB4IF-IS - VLAAMSE DIENST VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN BEROEPS-OPLEIDING (VDAB)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IG-IS - DAB FONDS VOOR PREVENTIE EN SANERING INZAKE MILIEU EN NATUUR (DAB MINAFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de DAB MINAFonds ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IH-IS - DAB BRV-FONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgavenartikel ter prefinanciering van uitgaven Vlaams Klimaatfonds door reguliere kredieten wegens het voorlopig uitblijven van een nieuw intra-Belgisch Samenwerkingsakkoord over de verdeling van de veilinginkomsten van emissierechten. Om het tekort aan kasmiddelen van het Vlaams Klimaatfonds op te vangen, wordt de te voorziene toelage uit klimaatmiddelen aan de DAB BRV-Fonds ingeschreven onder dit regulier uitgavenartikel (ingevoerd vanaf begrotingsjaar 2023). In een latere fase wordt deze prefinanciering terug aangezuiverd via desaffectatie van het Vlaams Klimaatfonds na ontvangst van nieuwe ontvangsten uit emissierechten. Hiermee wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte-termijnklimaatbeleid en de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4II-IS - DAB DOCUMENTBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door DAB Documentenbeheer ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IK-IS - ENERGIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel op het Energiefonds ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IL-IS - VZW DE RAND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VZW De Rand ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake Intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IM-IS - EIGEN VERMOGEN INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJ- ONDERZOEK (EV ILVO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel EV ILVO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2026	0	167
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-42
BO 2027	0	125

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Andere bijstellingen

(duizend euro)		
VAK	VEK	Toelichting

0	-167	Eenmalig BO 2026: Actualisatie vereffeningskalender IKF
0	-42	

QE0-1QHB4IN-IS - FONDS DEPARTEMENT ONDERWIJS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Departement Onderwijs ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IO-IS - FONDS HOGER ONDERWIJS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Hoger Onderwijs ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IP-IS - VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit nieuwe artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel via het VEB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IQ-IS - HET FACILITAIR BEDRIJF (HFB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door HFB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IR-IS - VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VMSW ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IS-IS - FONDS INFRASTRUCTUUR CULTUUR EN JEUGD**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IT-IS - VLAAMS LANDBOUWINVESTERINGSFONDS (VLIF)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen bij VLIF.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IU-IS - VLAAMS INFRASTRUCTUURFONDS VOOR PERSOONSGEBONDEN AANGELEGENHEDEN (VIPA)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VIPA ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IV-IS - VLAAMSE VERVOERMAATSCHAPPIJ DE LIJN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IW-IS - HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS (GO!)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door GO! ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen binnen het Gemeenschap Onderwijs.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IX-IS - AGENTSCHAP VOOR INFRASTRUCTUUR IN HET ONDERWIJS (AGION)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door AGION ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen in het Onderwijs.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

QE0-1QHB4IY-IS - FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds voor Ondernemen en Innoveren ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake indirecte "*carbon leakage*" (ICL).

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA26.

IV. BUDGETTAIR KADER: DAB'S EN RECHTSPERSONEN

1.1. Vlaams energiebedrijf (VEB)

Vlaams Energiebedrijf (VEB) ondersteunt de publieke sector bij duurzaam energiebeheer. Als aankoopcentrale levert VEB groene elektriciteit en aardgas aan publieke organisaties. Daarnaast faciliteert VEB via raamcontracten energiebesparende maatregelen, waaronder energiescans, zonnepanelen, isolatie- en renovatieprojecten. VEB beheert ook de energiedatabank TERRA, die inzicht biedt in het energieverbruik en de kenmerken van het publieke gebouwenpatrimonium.

- **Ontvangsten**

De geraamde ESR-ontvangsten voor 2027 bedragen 662.875 keuro, een stijging met 7.286 keuro ten opzichte van BA2026. Deze ontvangsten omvatten voornamelijk de doorverkoop van aangekochte energie, distributie- en transmissienetkosten, certificaten, taksen en bijdragen, evenals de verkoop van goederen en diensten binnen de energie-efficiëntie-activiteiten. De interne stroom vanuit de Vlaamse Gemeenschap voor de ESCO-call van 3.215 keuro valt weg. Rekening houdend met het overgedragen overschot van 49.574 keuro bedragen de totale ontvangsten 712.449 keuro, of 6.078 keuro meer dan bij BA2026.

- **Uitgaven**

De totale ESR-uitgaven voor 2027 worden geraamd op 662.534 keuro, een stijging met 5.737 keuro ten opzichte van BA2026. Het grootste deel betreft de aankoop van energie, netkosten, certificaten, taksen en bijdragen, die rechtstreeks aan de klanten worden doorgerekend alsook de werkingsmiddelen van VEB zelf. Daarnaast omvatten de uitgaven de uitvoering van gefaciliteerde energie-efficiëntieopdrachten en de uitbetaling van een *ristorno* aan klanten. Rekening houdend met het over te dragen overschot van 49.915 keuro bedragen de totale vereffeningen 712.449 keuro, of 6.078 keuro meer dan bij BA2026.

V. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Onderstaande tabellen geven per ISE een overzicht van belangrijkste regelgevende initiatieven voor 2027. De regelgevingsagenda zullen in de jaarlijkse BBT's bij de Begrotingsopmaak verder worden geconcretiseerd.

ISE Klimaat

Omschrijving initiatief	In uitvoering van SD/OD	Indicatieve timing	Toelichting
Samenwerkingsakkoord intra-Belgische lastenverdeling 2021-2030	SD1, OD 1.1	Afhankelijk van uitkomst politieke besprekingen	Samenwerkingsakkoord m.b.t. verdeling energie- en klimaatdoelstellingen 2021-2030
Samenwerkingsakkoord ETS Scheepvaart	SD2, OD 2.1	1 ^{ste} principiële goedkeuring: Q2 2027	Samenwerkingsakkoord t.b.v. de omzetting van het nieuw emissiehandels-systeem voor scheepvaart
Samenwerkingsakkoord ETS 2	SD2, OD 2.1	Afhankelijk van uitkomst politieke besprekingen	Samenwerkingsakkoord t.b.v. de omzetting van het nieuw emissiehandels-systeem voor gebouwen, wegtransport en bijkomende sectoren

Implementatiebesluit ETS 2	SD2, OD 2.1	- Q1 2027: 1 ^{ste} principiële goedkeuring	Besluit tot omzetting van de ETS Richtlijn (EU) 2023/959
Samenwerkingsakkoord CBAM	SD1, OD 1.1	<ul style="list-style-type: none"> • 1ste principiële goedkeuring: 24/4/2026 • Definitieve goedkeuring: Q1 2027 	
Omzettingsdecreet Herziening ETS Luchtvaart	SD2, OD 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • 1ste principiële goedkeuring: 30/4/2026 • 2^e principiële goedkeuring: 5/6/2026 • Definitieve goedkeuring VR: 9/10/2026 • Bespreking VP: Q4-2026 	Aanpassingen DABM ter omzetting ETS richtlijn
Omzettingsdecreet- en besluit ETS Scheepvaart	SD2, OD 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Q4 2026 1^e principiële goedkeuring decreet 	Aanpassingen DABM ter omzetting ETS richtlijn
Implementatiebesluit F-gasverordening	SD2, OD 2.4	1 ^{ste} principiële goedkeuring: Q4 2026	Besluit tot implementatie F-gasverordening
Implementatiedecreet Methaanverordening, samen met de minister van Omgeving	SD 1	<ul style="list-style-type: none"> • 1ste principiële goedkeuring: 30/1/2026 • 2^e principiële goedkeuring: 30/4/2026 • Definitieve goedkeuring VR: 10/7/2026 • Bespreking VP: Q3-2026 	Decreet tot implementatie Methaanverordening
Implementatiebesluit Methaanverordening, samen met de minister van Omgeving	SD 1	<ul style="list-style-type: none"> • Q4 2026 1^e principiële goedkeuring 	Besluit tot implementatie Methaanverordening

ISE Energie

Omschrijving initiatief	In uitvoering van SD/OD	Indicatieve timing	Korte omschrijving
Taxshift decreet	SD 5	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 10/07/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026 	Vlaamse energietaxshift
Taxshift besluit	SD5	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 10/07/2026 Tweede goedkeuring: 9/10/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026 	Vlaamse energietaxshift
BVR EED I + II	Divers	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 17/07/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026 	Omzetting (EU) richtlijn 2023/1791
BVR EED (KBA)	SD 2	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 17/07/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026 	Omzetting (EU) richtlijn 2023/1791
EMD5.2	SD4	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: Q1/Q2 2027 Definitieve goedkeuring Q4 2027 	Omzetting (EU) richtlijn 2024/1711
Omzettingsdecreet EPBD	SD1	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 17/7/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026/Q1 2027 	Omzetting (EU) richtlijn 2024/1275
Omzettingsbesluit EPBD (fase 1)	Divers	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: Q3/Q4-2026 	Omzetting (EU) richtlijn 2024/1275

		<ul style="list-style-type: none"> Definitieve goedkeuring Q1/Q2 2027 	
Omzettingsdecreet REDIII	SD3	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 17/7/2026 Definitieve goedkeuring: Q4 2026/Q1 2027 	Omzetting (EU) richtlijn 2023/2413
Omzettingsbesluit REDIII	SD3	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: Q3/Q4-2026 Definitieve goedkeuring Q1/Q2 2027 	Omzetting (EU) richtlijn 2023/2413
Waterstofnettendecreet (fase 1)	SD4	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: 17/7/2026 Definitieve goedkeuring Q1 2027 	Omzetting Richtlijn (EU) 2024/1788
Waterstofnettenbesluit (fase 1)	SD4	<ul style="list-style-type: none"> 1ste principiële goedkeuring: Q3/Q4-2026 Definitieve goedkeuring Q2 2027 	Omzetting Richtlijn (EU) 2024/1788

